

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Negyedévre 1 > 50 >
 Holben naznoz nordca:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt — kr
 Vidékre postan szállítva:
 Egész évre 10 frt — kr
 Negyedévre 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 17.

ÉLJEN A KIRÁLY!

Ma van király urunk ő Felségének születésnapja.

A magyar nemzet legmélyebb hódolattal, örökölt tántoríthatatlan hűséggel és kiapadhatatlan szeretettel állja körül a trónt mindenkor, alattvalói ragaszkodását örömpesve nyilvánítja minden alkalommal; mégis különösen a maihoz hasonló napokon még a rendesnél is fokozottabb mértékben ölt ünnepi színt az ország, midőn szent oltárok előtt a Mindenható áldásának bőségét esdi a királyra és a felséges uralkodó házra.

Kétszeres buzgósággal járulunk Isten legfelségesebb színe elé ebben az esztendőben, midőn drága hazánk ezeréves fennállását ünnepeljük koronás apostoli királyunk dicsőséges uralkodása alatt. Azok az ünnepek, melyeket a kiállítás megnyitása és a koronázás évfordulója alkalmából mesés fényvel és még tündöklőbb szeretet-nyilvánulások közepette tartottunk, lehettek ugyan zajosabbak, mozgalmasabbak és ragyogóbbak, de bensőbbek nem lehettek a mainál. Ha akkor örömtől s nemes büszkeségtől dagadó szívből ujjongtunk és éltettük az apostoli fejedelmet, ma nem csekélyebb

örömmel, sőt annál nagyobb hálával imádkozunk érte és felséges családjáért.

Imádkozzunk: hallgassa meg a szívet s veséket vizsgáló Ur a király ama valóban apostoli szavait, melyeket az említett ünnepélyes alkalommal mondotta, midőn egyetértésre intette a nemzetet és a béke ápolását tüzte ki a politikai s társadalmi közélet céljául.

Az Isten meg fogja hallgatni a király s hű népe emez imáját, melylyel a legfőbb ségesebb áldozat bemutatása mellett járulunk a fejedelem s alattvalóinak milliói, legszentebb színe elé.

A király emez óhaja a trón és ország üdvének feltétele: amannak teljesítése emennek biztos záloga.

Vajha megértenék s magukévá tennék ezt mindazok, akik talán nem annyira szívük sugallatát követve, hanem hivatalos kötelességérzetből csatlakoznak Isten fölkezt papjainak és a hívő nép millióinak imájához. Ennél istennek kedvesebb, a királynak tetszőbb, a hazára üdvösebb dolgot bizonyára nem mivelhetnének.

Király urunk ő Felsége szent István apostoli elődjének tanítását ujitotta meg, midőn amaz óhaját nyilvánította. Vajjon jelen korunk s nemzetünk ma kevésbé fogékony volna-e ez intelem megszívlelé-

sére, mint volt a pogányságból alig kivetközött magyar népünk első szent királyunk idejében?

Ez nem lehet. Mi bizva bizunk abban, hogy a visszavonás üszke el fog aludni, a szenvedélyek heve meg fog szünni és a Felség ismét egynek, egyértelműnek és összetartónak fogja látni a magyar nemzetet, mint annak idején, midőn a fékvesztett szenvedélyek leküzdése után a félreértések idejében ez az ország egy szívvel s egy lélekkel csak egy óhaját táplált, melylyel az uralkodó kívánsága is találkozott, és amelyek megpecsételése a koronázás alkalmával lehető legünnepélyesebb módon megtörtént.

Az a »bizalom az ősi erényben«, melyet a király jelszavául is választott, nem fog megcsalhatkozni. Azért joggal reméljük, hogy a felséges ur, aki a béke ápolására serkentette hű magyarjait, felséges óhajának megvalósulását velünk együtt mihamar meg fogja élni.

Kövessük ebben is király urunk ő Felségét és ezzel a legméltóbbakká tesszük magunkat arra, hogy Isten meghallgassa imáinkat atyai fejedelmünk jóvoltáért, ő maga pedig szívesen fogadja majd ezt az üdvkiáltást: *éljen a király!*

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A megálmodott pofon.

Írta: KINCS ISTVÁN.

Ha azt mondom, hogy Berger Ignác, ezzel személyt neveztem meg, lévén Berger Ignác valóságos konkrét perszóna.

De ha azt mondom, hogy Berger I. és Társa, ez már erkölcsi személy, valóságos firma.

Hogy mi különbség a kettő között, az nagyon egyszerű valami. Berger Ignác például a legobb szándékkal sem köthet bele önönmagába, hanem Berger I. és Társa föllázadhat ön maga ellen, ha tetszik még pofozkodhatik is.

Berger I. és Társa ezé legalább bebizonyította a dolgot. Egyszer alaposan összeveszték s a firma hátsó része az »és« t félretolva utjából közelebb kezdett húzódni az előrészhöz s ez a vonzódás hatalmas pofonban egyezte a maga betetőzését. Berger Ignácot legalább nyakon törölte Falkenstein Izidor, ki különben a társat képviseli.

Ezer szerencse, hogy senki se látta.

Ugy történt a dolog, hogy mind a ketten jó üzletet bonnyolitottak le. Mindegyik elvégezte a maga dolgát a másikkal tudta nélkül s most Berger Ignác lakásán pohár mellett dicsekedtek el egymásnak, milyen kitűnő fogást tettek.

A bor azonban kicsit a fejükbe szállott. Olyan hangosan voltak, majd hogy az egész

házat el nem adták. Kötekedtek egymással. Mindegyik magának követelte a nap dicsőségét. Szakasztott úgy voltak, mint a magyar ember, mikor a bécsi István-tornyot nézegette. Valaki megszólítja németül:

No ugy-e hogy magas ez a torony?

— Magas ám az irtalmát — volt a válasz. — De ha az én falom tornyát melléje állítanám, távolról se mutatna annyit.

Berger is kevésbe vette Falkenstein büszkélkedését, hogy ő egy licitáción olyan képet vett ötven forintot, melyért két órával később egy szakértő ezerszáz forintot kínált neki! Nem adta: beigér az majd még kétezeret is.

— Bagatek! — mondta Berger — én huszezer kavics kupak szállítására vállalkoztam. Egy forint minden komptól az épen huszezer forint. Mit szólsz hozzá Izidor?

— Azt, hogy ez nem üzlet. Arra még ráfizethetünk. Hanem az a kép . . .

— Az éppen nem üzlet, csak azért se üzlet — heveskedett Berger — a rongyszédésen is nyerni annyit . . .

Falkenstein találva érezte magát. Hiszen ő csakugyan rongyszédésen kezdte, holott Berger egy gubacs kereskedő! Vallott a maga apjának. S most ez az ember még arra vetemedik, hogy neki fölhányja az ő multját! Nyomban neki rontott.

Elébe állott Bergernek, ököltre szoritotta mind a két markát s azután toporzékolt dühében.

— Mered még egyszer mondani? — ki-

áltott magánkívül — mered még egyszer olyan mondani, hogy én rongyszédő vagyok?

— Hiszen nem azt mondtam — védekezett Berger.

— Hát azt gondold te, hogy én olyan jeruzsálemi számár vagyok, hogy nem értem, mit akarsz megmondani? te . . . te gazember — te jebuzeus. Adok olyan pofont, hogy világos nappal többet látsz csillagot ragyogni az égen, mint a hány fillér van tízezer forintban.

Erre már Berger Ignácból is kitört a fenegyerek. Fölugrott a helyéről s közelebb állott Falkensteinhez. Az orruk majdnem összeért. S ez a ezégtársat annyira neki vadította megint, hogy megemelte a kezét és suhintott. Berger ábrázata, akárcsak kisebb mozsárgyut sütöttek volna el, hatalmasat csattant erre a vitézi ténykedésre s a következő pillanatban a firmának csak egyik fele járt-kelt a porondon, mert a másik, hosszában elterült a divánon.

Falkenstein Izidor pedig befejezésül megvakarta a fületét. Sohase hitte volna, hogy tőle ilyen is teljék. Kétségbe volt esve, nem tudta mitevő legyen már most. Mert azt az embert vagy agyonütötte, vagy nem. Ha agyonütötte, akkor hiszen hiába keltegeti: Lázárt sem eresztették vissza Ábrahám kebeléből, legjobb eliszködni, mielőtt még valaki megcsipí. Ha pedig maradt még benne élet, fölkel amegy is később, a jószívűségével legfölebb azt eredményezné, hogy Berger Náci felesége valami ajtón seprüvel talál berontani s ketten majd tizszeresen vásárolnák le a hátáról azt a ha-

A kath. egyesületek országos kongresszusa.

— Kirúldott tudósítónk jelentése. —

B u d a p e s t, aug. 17.

A katolikus egyesületeknek ma országos kongresszusok volt az új-városháza nagy termében fényes és nagyszámú közönség jelenlétében.

A kongresszus előtt »Veni Sancte« és »Szent Misi«-t ma tartottak a belvárosi plébánia templomban, a melyen Vaszary Kolos bíboros-hercegprímás pontifikált fényes segédlettel.

A belvárosi plébánia templom ez alkalommal zsufolásig megtelt közönséggel.

A templomnak közvetlenül az oltár előtti részében állottak fel a katolikus legényegyesületek zászlók alatt, a hátsó részében pedig a többi más elnevezés alatt álló kath. egyesületek és körök.

Mintegy négyszáz egyesület volt képviselve a kongresszuson.

Zászlók alatt a következő egyesületek jelentek meg: Az orsz. közp. kath. legényegyesület Schiffer Ferenc vezetésével, a körmenőz-bányai kath. legényegyesület Matunák Mihály vezetésével, a veszprémi kath. legényegyesület Tölcséry Ferenc vezetésével, a temesvári gyárvárosi kath. legényegyesület Wünsche Gyula vezetésével, a dunaszerdahelyi kath. legényegyesület Fikés Ferenc első dékán vezetésével, az egri kath. legényegyesület Foltin Jánossal az élén, a nyitrai kath. legényegyesület Hevára János vezetésével, a kassai kath. legényegyesület Konrádi Lajos vezetésével, a pinkafői kath. legényegyesület Rátner plébános vezetésével, az ó-becsei kath. legényegyesület Fonyó Pál vezetésével stb.

A templomban a notabilitások között ott láttuk Zichy Nándor grófot, id. Esterházy Miklós Móriczot és Steiner Fülöp püspököt.

A mise 9 órakor kezdődött. Ekkor már a templom minden zugában megtelt.

Vaszary Kolos bíboros-hercegprímásnak a következő papok segítettek: Széchenyi gróf János apát, Hettyey Samu oldalkanonok, Kohl Medárd titkár, oldalkanonok, Klinta Teofil szentszéki jegyző és az udvari papok.

A templomi zenekar gyönyörűen, kiváló precizitással adta elő az énekeket és a mise végén Vaszary hercegprímás magas színvonalon álló imát mondott, a melyben a kath. egyesületeket és az egyesületi életfelajánlotta Jézus Szent Szívének.

Az imát leborulva hallgatták meg a hívők. Ennek végeztével a hercegprímás levette

az oltártól jobbra emelt trónus előtt miseruháját és megindultak az egyesületek a templomból kifelé, áthaladva a Duna-utcán, a Rózsaterén és Lipót-utcán az új városházára vonultak, ahol már nagyszámú közönség várakozott rájuk. A kongresszust az új városháza dísztermében tartották meg.

A kongresszus.

A katolikus egyesületek országos kongresszusa ma délután kezdődött meg az új városház közgyűlési termében. A tágas közgyűlési terem zsufolásig megtelt a kongresszusra felrándult vidéki katolikusokkal, a különböző egyesületek és társulatok képviselőivel. Közel négyszáz egyesület és kétezer tag jelentette be a kongresszuson való részvételét. A diszgyűlésen ott voltak: Hornig Károly báró veszprémi, Desseffy János csanádi és Steiner Fülöp székesfehérvári püspökök, Városi Gyula kalocsai és Csernoch János esztergomi kanonokok, gróf Zichy Nándor, gróf Zichy Wladimir, gróf Batthyány József, gróf Szapáry István, gróf Apponyi Géza, gróf Esterházy Miklós Móricz, gr. Esterházy Ferenc, stb.

Délelőtt tizenegy órakor érkeztek meg a kongresszusra Zichy Nándor gróf és Esterházy Miklós Móricz gróf, a kiket tüntető, s lelkes éljenzéssel és tapsal fogadtak. Esterházy Miklós Móricz gróf nyitotta meg a kongresszust nagy szabású beszéddel, a melyet minduntalan frenetikus tetszéses szakitott felbe.

Kivonatolva a beszéd így hangzik:

Dicsértessék a Jézus Krisztus! Eszavakkal nyitotta meg Esterházy Miklós Móricz gróf a nagygyűlés elnöke a közgyűlést. — Hála és köszönet — ugymond Magyarország kath. főpásztorainak azon kegyességükért, hogy a kongresszus lét-sítésén fáradoztak. Köszönet Vaszary Kolos hercegprímásnak, kinek drága életét Isten oltalmazza. Köszönetet mond a nagygyűlésnek, hogy e nagy munka kongresszus megalakításában tevékeny részüket kivesszik. — Majd így folytatja: tisztelt kongresszus! fogadják bajtársi üdvözetemet. Amióta a kongresszussal a magyarországi katolikusok foglalkoztak, két nagy kérdés áll előttünk: az egyik az, hogy mit vár tőlünk a kongresszus, a másik, hogy mit fogunk végezni a kongresszuson. Azt hallotta, hogy harci riadónak nevezik a katolikusok nagygyűlését. — Elfogadja ezt a kifejezést is, de hogy ki fujja a harci riadót, mi-e, vagy az ellenfél, azzal azt hiszi mind ki tisztában van. Politikával e teremben nem foglalkozik; azt a congresszus tárgyalásai folyamán is teljesen kirekesztendőnek tartja. — A főtörékvés szó szerint az, hogy Magyarország kezes.

Mi nem akarjuk ugymond, hogy az államhatalom egyedül intézkedjék felülről, mi azt akarjuk, hogy egyház és társadalom állam együttesen működve keresztény szellemű törvényeket alkosson, mi azt akarjuk, hogy a társadalmi és állami intézményeket a keresztény szeretet lengje át — Sokan kicsinyelni fogják, hogy egy századvégi, modern ember, mint én, keresztényi szeretetről beszélek, de ezzel én nem törődöm; lelkem a keresztényi szeretettől áthatottan követeli a keresztényi szellem fentartását és terjesztését.

Beszédét, melyet a zsufolásig megtöltött terem publikuma zajos éljenzésekkel többször megszakított és tapsal fogadott, körülbelül így fejezte be: Önök, uraim, az én bajtársaim! nyujtsunk egymásnak testvéri kezet a küzdelem felvételére, hogy a harcban versenyezve — támogathassuk egymást keresztényi szeretettel párosult buzgalommal. A magam részéről csak annyit ígérek, amennyit tehetségemhez képest be is tudok váltani. Azt azonban, hogy a tett ígéret a jövőben teljesíthető lesznek — tárgyi integritását minden oldalról megtalmazzák; hogy Magyarország fenmaradhasson; mert él még egy fiatal nemzedék, melyet keresztény szellemben nevelni kell. Majd így folytatja: Meghalni tudunk a szent hit és a keresztényi szellem védelmében, de a harcban magunkat legyőzni nem engedjük soha. — Meghajlik a törvény szentsége előtt, az olyan törvény előtt, mely egyenlő jogokat és igazságokat osztogat s biztosítja az állást polgárainak, de fellázad a lelke, ha a jogtalanságot és egyenlőtlenséget látja, de — nem tudja; azt tudja csak, hogy míg magyar pap lesz a házában s lesz templom, mely a keresztény kisdedeket befogadja, a kereszténység szelleme harcra kél, mert a katolikus egyház nem fél a harctól.

A hosszú, nagy hatással és verével tartott beszédet a papság és a kongresszus többi tagjai harsogó éljenzéssel fogadták és a szónokot percekig tartó tapsal és éljen Esterházy Miklós Móricz gróf felkiáltásokkal üdvözölték.

Ezután a tisztikart alakították meg: diszelnök lett Vaszary Kolos hercegprímás; elnök: Esterházy Miklós Móricz gróf, társelnökök gr. Apponyi Géza és Batthyányi József gróf, alelnökök: Kisfaludy, Pintér, Schiffer, Vay, Major Ferenc és Hortoványi József. A szakosztályok elnökeivé megválasztották: dr. Wolafka Nándor ez. püspök, kanonokot, Hummer Nándort, Apponyi Géza grófot és Rakovszky István cs. kir. kamarást.

A kongresszus négy szakosztályban fog működni. Ezek a hitbuzgalmi és jótékonyági egyletek, a katolikus irodalmi egyesületek, a kath. társadalmi egyesületek és a kath. munkás és legényegyletek szakosztályai, a melyek

talmas csapást. Szóval Falkenstein ur arra a meggyőződésre jutott, hogy mindenképpen hasznos lesz a futás.

El is takarodott lábujjhegyen, mintha ott se lett volna.

Epen ideje volt.

Bergerné ugyanis pár percczel később csakugyan benyitott. A szomszédból került haza és semmiről se lévén tudomása, szentül azt hitte, hogy az ő kedves férje ura berugott s most áldott állapotában a boldogok álmát aluszsa. Az asztalon álló félig üres poharak és üvegek legalább nagyon valószínűvé tették a föltevést.

— A csunya malacz — morogta magában — ezt soha se tette. Vénységére kezd kirugni a hámból.

No de mit tegyen vele? Főlkeltse s azután veszekedjék egy részeg emberrel? Annál csak több esze van. Ugy se lehetne vele okosan készülni. Elengedni meg úgy sem engedi el neki. Ébredjen csak föl, majd csinál neki olyan kravalt, hogy skandalumnak is beillik. Addig azonban lebontja az ágyat s abba fekteti.

Ugy is cselekedett. Behívta a szolgálót s ketten nagy nehezen átczipelték az ágyba. És Berger Ignác ott nemsokára alaposan eikezdett horkolni.

Mikor fölvetette pilláit tapogatózni kezdett. Álmában verekedett Falkensteinnal, hogy a vér is folyt. Arra meg tisztán emlékezett, hogy a

verekedésre okot egy pofon adott s azt valószínűleg ő kapta czegebli társától.

Hanem hasztalan simított végig az arcán és fején, sem a vérnek, sem a megbérmáltatásának semmi nyoma. Az ábrázata nem égett, a koponyája nem volt beverve s hozzá még ágyban is fekszik. Manó tudja, mi történt ő vele. Az is meglehet, hogy az egészest csak úgy álmolta.

Azt gondolta, legjobb lesz, ha biztonság okáért megkérdi a feleségétől, ugyan tud-e valamit az egész dologból.

— Száli — szólalt meg elgondolkodva — hallod-e te Száli, nem kaptam én ma egy pofont Falkententől?

— Bár kaptál volna — nem egyet, hanem tizet, tizenötöt, te gyalázatos — vol a válasza.

Ez volt a bevezetés. A java még csak ezután következett. Bergerné, akárcsak a kuriák szállották volna meg, úgy neki rontott az ő részeges urának.

Szegény férj eleinte csak védekezett a hogy lehetett, hanem végtére megadta magát. Azt hitte ezzel elejét veszi a mertiróságának. Hanem csalatkozott. Az oldalbordájából csak úgy dőlt a sok szitok, mint a dudából a nóta, ha valami jó szuplájú tót fujja.

Berger Ignác kétségbe volt esve.

Végre támadt neki egy jó mentő gondolata.

— Te Száli, mondta végre — a jehova

büntessen meg, ha nem beszélek most igazat. Te én nem voltam becsipve, én elvoltam ájulva. Itt sülyedjék el, ha nem voltam el ájulva.

— Elájulva? kérdezte az asszony gúnyosan.

— Elájulva igeis, még pedig egy pofontól. Milyen volt az a pofon, te Száli! ha te olyant kapnál Száli, akkor meghallanád Tubalkain hogyan orgonál a menyországban. Mert tudod a patriárkák között az volt az első muzsikus. Te Száli elhidd nekem, az a Falkenstein egy Toldi Miklós, mikor haragszik. Hanem az a pofon bosszuért kiált föl az égbe, az a pofon drága lesz annak a bestiának. Bepörölöm a gazembert, kidobom a czegeből, fölakasztatom.

A Náci valóságosan dühöngött. Az asszony szájtátva nézte, mennire kijött a sodrából az ő kedves férje úra. Hm! hátha mégis van valami a dologban? Ilyen vadulást csak amugy minden első szóra nem cselekszik meg az ezredik ember sem. Az ő Nácija meg épen békes ember, azt hát alaposan el kellett raknia valakinek, hogy minden békés természete daczára így szakadjon nála az istráng.

S lám az asszony dühe is nyomban Falkenstein ellen fordult.

— Na tudod, Nácsi, ha az így van.

— Sohse bu'chassam meg, ha nincs úgy ugrott szavába a férje.

— No akkor kikörömcselem az Izidor sze-

különböző helyeken tartják tanácskozásait. A szakosztályok első ülése ma délután 3 órakor volt.

Ezután a következő üdvözlő táviratokat küldték el és pedig a pápához a következő tartalmat: »Szentséges atya! Magyarország katolikus egyesületei, melyek a hit ápolását és védelmét, a társadalmi kath. jellegének megővését tűzték ki feladatul, országos kongresszusokat tartván, fiúi hódolattal üdvözlők Szentségedet, hűségünket, ragaszkodásunkat tolmácsolják Krisztus helytartója, Péter utódja Iránt és szentséges apostoli áldását kérik munkájokra és tanácskozásaikra.

A királyhoz a következő sürgöny ment:

»Magyarország több mint négyszáz katolikus egyesülete a Szent István első királyunk emlékének szentelt napokban, országos kongresszusra gyűlvén össze, hogy a kath. hit ápolása, védelme fölött tanácskozzék, alattvaló hódolattal üdvözlők felségedet, Szent István trónjának örökösét; és hűségét, ragaszkodását fejezi ki az apostoli király trónjainak számolya előtt.

Még Apponyi Géza gróf és Battyányi József gróf, a kongresszus két társelnöke mondtak köszönetet megválasztásukért és azután gróf Eszterházy Miklós Móríz gróf bezárta a megnyitó ülést.

A kongresszus tagjai a Hymnus éneklése mellett hagyták el a főváros közgyűlésének termét.

Katholikus temetésen református lelkes-helyettes.

Nyilatkozat.

A »Tiszántul« folyó hó 13-iki számában, Tóth József helyettes segédpásztor, ortodox izraelita polgári iskolai kisegítő tanítónak katolikus temetésen való illetéktelen vendégszereplése ellen, közzétett tiltakozásomra szóban forgó egyén a »Nagyvárad« augusztus 15-iki számában a »közönség köréből« című rovat alatt hosszú, de semmit mondó czáfolat közöl; ha ugyan czáfolatnak lehet nevezni a pizkolódásoknak azt a halmazát, amelynek legszalónképebb kifejezései: »papi hazugság«, »régii goromba« stb.

Arról régen meg voltam győződve, hogy szóban forgó egyéniség egy bős, de nem sok vizet zavaró expásztorocska, de hogy ilyen kevés sütnivalója legyen, hogy egy mákszemet se értsen a polemizáláshoz, az csak ezuttal ju-

mét. Majd megmutatom én neki, ki vagyok én, ki az a Bergerné és hogy ki az a Falkenstein Ignác.

A cégbe tagtárs pedig épen hosszú lépésekkel mérte végig otthon a szobáit. Csak most fogta föl, mekkora bolondot tett, mikor az ő kompanistáját fölképezte. A bolondtól kitelik, hogy az üzletet fölszámolja s az ő szűret egyszerűen kiteszi. Pedig hát huszezer forint nyereségnek a fele barátok között is kitesz tizezer forintot.

Mit törödnék ő Bergerral, csak azok a kavics kubikok ne volnának! Tizezer forint! Szikrát hány a szeme csak az említésére is. Pedig annyi haszon lesz melletök, az olyan bizonyos, amint hogy áll hogy Jákób pátriárkának tizenkét fia volt.

Falkenstein úr bele tudott volna futni a tulajdon üstökébe.

De hallga! Kopogtatnak. No ópen jó kedvében találják.

— Szabad.

Berger Ignác úr állt az ajtóban.

Falkenstein meghökkenve mered rá. Mit akar ez az ember? Bizonyos, hogy most adja meg neki a kegyelemdőfést. Mert psztolylyal, csak nem jöm a bolond.

Dehogy jött. Alázatosan lép be az ajtón oda meg czégbeli társához, megragadja kezét könyörgő hangon kezdi:

— Te Izidor, egy nagy kérésem van úgy-e megteszed?

tott tudomásomra. Mert ilyen érvekkel: »megérett a tébolydára«, ilyen kocshoz illő fenyegetésekkel: »ha ő az én számomra rendőrt hivat, akkor a maga számára meg orvosról gondoskodhatik«, imponálhat az egyszerű gondolkozni nem tudó pór nép előtt, de akinek csak egy gombostűfejnyi judiciuma van, az azt fogja mondani, hiszen ezek merőben alanyi érvek, a melyeket én éppen úgy használhatok Tóth Józseffel szemben — éppen úgy mondhatnám én is, hogy ő a goromba fizkó, mint ő használ én velem szemben.

A vita tárgya »polemizálni rá nem érő« pásztorocska ur ez volt: *volt-e önnek, mint a katolikus s.- pásztornak joga ebeli minőségben részt venni a mi kath. szertartásunkban, volt-e joga egyházi ruhájában tündetőleg mellettem helyett foglalni, a megboldogultat kikísérni és a sírnál, míg az elhantolva nem volt beszédet tartania*

Erre kellett volna önnek válaszolnia, nem pizkos káromkodásokkal, a melyekben már annyira belejött ön által szerkesztett szent lapjából, hogy azoktól magát emancipálni, úgy látszik, teljesen képtelen, mondom nem moesos pizkoskodásokkal, hanem az egyház jogból merített objektio érvekkel.

Mert azt talán csak nem veszi ön semkomolyan, hogy *azért vett részt, mivel arra Gulyás ur felhatalmazta. Hogyan hatalmazhat fel valakit egy helv. vallásu hívő arra, hogy egy kath. asszonyt eltemessen?!...* Hiszen ugyan ezzel az érveléssel élve önt, báránybörbe bujt farkas ur, egy helv. vallásu hive arra is felszólíthatná, hogy az ő kath. vallásu halottaiért ne én, hanem ön mutassa be az engesztelő szent mise áldozatot, és én ennek a felhatalmazásnak daczára mégis kidobhatnám önt plébánia templomomból, valamint legyen elkészülve rá, hasonló eset felmerültével onnan a temetési szertartásról is elfogom rendőreileg vezetetni, *mivel önt arra nem hatalmazhatja fel senki fia, hogy kath.-nak keresztelt, kath. módon élt és mint buzgó kath. elhalt hiveimet eltemessem.*

Az az állítása pedig, mintha eljárásom fellett a helyszínen levő hiveim közül is többen megbotránkoztak volna, nem más, mint az olyan expásztorocskaéhoz, mint ön illő légből kapott valótlanosság, a melynek megtételére önt azok

Falkenstein kővé meredt ettől a hangtól. Jobb szeretne volna, ha nyakon vágja mindjárt legalább könyebben átesett a torturán, mert, hogy ez az édesség még tenger keserűséget takar, arra akár mérget vett volna mindjárt.

— Te Izidor, no szólj, beszélj — kezdte megint — no úgy-e hogy megteszed?

Hanem az Izidor most sem ígért be semmit. Hátha azt találná tőle kérni, hogy magát fölakaszsa. Ahhoz pedig még egyelőre csöpp kedve se volna.

— Te Izidor, csak egyet az égre!

— No mi az? — kérdezte végre Falkenstein.

Ha a feleségem jön, csak mond nekem, hogy te pofon vágdál.

Falkenstein meghökken, de a másik áhítattal folytatta:

— Mond neki, hogy pofont adtál. S ha Száli ki akarja körömszélteni a szemedet, akkor védelmezd magadat, mint a tigris a kölyöktigriseket. Én most futok, mert a Száli egyszerre jön. Aztán csak másképp ne beszélj: hogy a Sehoval megáldjon s megszorítsa téged mint az ég csillagait.

Ennyit mondott és elrohant.

Falkenstein fejcsóválva nézett utána. Nem tudja különben kimagyarázni magának a dolgot, minthogy ez az ember az ő fölső emeletében meg lehet kergülve.

közül senki sem szóval sem viseletével fel nem jogosította. Hiveim teljes szolidaritásáról megvagyok győződve, valamint arról is, hogy eljárásomat nemcsak nem helytelenítették, de egész terjedelmében korrektnek tartják, és ha történt valóban megbotránkozás, annak nem én a temetésre illetékes lekipásztor, hanem ön volt az oka.

Lehet, hogy önt jelen nyilatkozatom sem fogja meggyőzni, mert meg van írva: »gegen Dummheit...«; az is lehet, *hogy ön a »Nagyvárad« nyilletterébe tovább fogja folytatni pizkolódásait, a melyekben úgy belegyakorolta magát az ön egyházi czégér alatt megjelenő szent lapjában, hogy abban az utolsó üstöt foltozó vándor czigányt felülmulja, de az nem lesz baj, mert hála Isten! bármennyire mostoha időket élünk is, még mindig több a láncz, mint a veszett kutya... Valóban igaza van Malebranchenak:*

»Nem tudni, némelyik embernek a butasága nagyobb-e, vagy a gonoszsága?!...

Nemeskey Andor.
plébános.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva ma d. u. 3—5-ig 20 kr. Más időben 50 kr. Szep t. 3. Iparosok tömeges felrándulása a kiállításra. Október 3., 4. Lóverseny a nagyvárad gyepen.

* **A pápáról.** Rómából telegrafálják: A pápa vasárnap magánkönyvtárában cerelet tartott, a melyen több bibornok, püspök és prelátus, valamint a római nemesség és a római katolikus egyetek képviselei voltak jelen. A pápa köszönetet mondott a kifejezett szerencse kívánatokért, a bibornokok előtt dicsérettel emlékezett meg Monaco elhunyt bibornokról és felvilágosításokat kért az Eucharistia küszöbön álló orvietoi kongresszusáról, valamint a trienti szabadkőműves-ellenes kongresszusról. Végül a pápa kilátásba helyezte, hogy a cziriai és közép-afrikai katolikus missziókat teljes támogatásban fogja részesíteni és a jelenlévőkre apostoli áldását adta. A pápa, ki közel 1 fél óra hosszat beszélt világosan és tisztán, kitünően néz ki.

* **Király ő Felsege születésnapja** alkalomból ma ünnepélyes szentséges mise van a székesegyházban, melyet főmagasságu dr. Schlauch Lőrincz kardinális-püspök ur ő Eminenciája fog fényes segédlettel czelebrálni. Délután egy órakor diszebéd lesz a püspöki székesegyházban, melyre az egyházi, katonai s polgári előkelőségek hivatalosak.

* **Disz-takarodó.** Tegnap este, mint ő Felsege születésnapjának előestéjén a 33. ezred zenekara ünnepélyes takarodót tartott esti kilencz órakor. A katonabanda harsogó zenével vonult a püspöki székház elé, hol egy zenedarabot adott elő és azután ropogó induló hangjainál a városba a laktanyába vonult vissza. A zenekart nagy néptömeg kísérte oda- és visszamenet.

* **Sorsolás az Orsolya-szüzek zárdájában.** Tegnap sorsolták ki több vendég jelenlétében az Orsolya-zárdában azt a kézi munkát, melyet Maróti Ilona készített. Az abroszból, 6 asztalkendőből és egy asztalközép-diszből álló szép kézi munkát Klotild néven Markus Bernátné urhölgy nyerte el.

* **Személyi hír.** Fetser Antal bibornok-püspök ur titkárja vasárnap B.-p-re utazott, hol találkozót adott egymásnak egykori iskolatársai a viszontlátás öröme nem tartott sokáig, mert Fetser ur az éjjel már visszaérkezett, hogy a mai ünnepségen jelen lehessen. Br. Spiegelfeld

Jenő, vezérkari őrnagy, a 33-ik dandár segédtisztje tegnap váradra érkezett és elfogadta álmását.

* **Néppárti generális.** Az iglói kerületben Máriássy János, nyugdíjazott altábornagy fog fellépni néppárti programmal.

* **Ujmise Várad-Velenczén.** Nt. Tó k és Lajos kegyesrendű áldozó pap, múlt vasárnap mutatta be Istennek a várad-velenczei r. kath. templomban első szentmiséjét. Manuductor az ujmisés pap nagybátyja Kucsovsky Lajos cz. kanonok, hittanár volt. Jól lehet egészen csendben, minden külső ünnepség nélkül volt tervezve: mindazonáltal a hívek közül is többen, kiknek tudomásukra jutott, megjelentek az új áldozópap első legszentebb cselekvényére. Adja Isten az új áldozópapnak a maga szent kegyelmét, hogy a természetrajzot magyarázva, foyton szemé előtt tartsa Istent, ki a csodálatos természetet alkotta s hogy mindazokat, kiknek a középiskolai tantárgyakat fogja előadni, a legfőbb tudományra: az igaz hitre és keresztény erényekre is, hatásosan oktassa, nevelje.

* **Szent-Lőrincz könyvei.** Így nevezik Angliában azokat a meteorokat, a melyek így Lőrincz napja körül augusztus közepe táján sűrűn szelik át földünk légkörét. Ez a szép elnevezése a hulló csillagoknak egy ó-angol hagyományából származik, a mely összefüggésben áll Sz.-Lőrincz legendájával. Lőrinczet szentté vértanu halála miatt avatták, melyet Kr. u. 259-ben, augusztus 10-én szenvedett. A pogány brittek a keresztények üldözése közben őt is elfogták és rostélyon élve megsütötték. Az ir legenda szerint ez időtől fogva halálának napján minden évben tüzes könyei hullanak. A idén különösen szépen lehet megfigyelni a csillaghullást, mert a hold e napokban nem világítja meg az eget. Legsűrűbben hullanak az ég kalandos vándorai augusztus hó 14—17-ike közt, a mikor néha valóságos égi tűzijátéknak tűnik fel sűrű megjelenésük.

* **Kinevezés és áthelyezés.** Erdély Sándor igazságügyminiszter Dupschek Ignácot a belényesi járásbíróhoz végrehajtóvá nevezte ki, Teray László makói járásbírógái végrehajtót pedig a nagyvárad-városi járásbíróhoz helyezte át.

* **A polgári házasság mellőzése.** Mária Dorottya hercegnő esküvőjénél, a Neues Wiener Tagblatt a következő telegramot kapta Budapestről: Most már egészen bizonyos, hogy Dorottya kir. hercegnő esküvőjét Schönbrunban tartják meg. A kir. herceg és családja másképp szeretne volna. Azt óhajtották volna, hogy a nászmenet a kir. herceg udvari palotájából a gyönyörű székesegyházba vonuljon, a mely a Mátyás király idejében épült s a melyet Ferencz József uralkodása alatt fényesen restauráltak. Alesuthon senki sem gondolta, hogy a hercegi család óhajlásának legyőzhetetlen akadályok állják útját. Alesuthról tehát július 24-én egész határozottsággal jelentették a felhivatalos Budapesti Tudósítónak, hogy a kir. hercegnő esküvője a Mátyás-templomban lesz, nem pedig a Zsigmond-kápolnában, a mely László kir. herceg halála óta szomorú emlékeket keltene. Annál meglepőbb volt másnap a Wiener Zeitung hivatalos jelentése, mely szerint az esküvőt Bécsben vagy Schönbrunban fogják megtartani. Mi történhetett? kérdezte Budapesten mindenki s végre megtudták, a következő magyarázatot: A kir. hercegi család szigorú egyházi elveinél fogva nem rokon-szenvezett az egyházpolitikai törvények megalkotásával, s így méltán föl lehetett tenni, hogy Mária Dorottya kir. főhercegnő nem fogja polgári tisztviselő előtt megkötni a házasságot. Ezzel tehát megtörténnék a polgári házasságról szóló törvény megkerülésének első esete, A törvény ugyan nem enged kivételt az uralkodó család tagjai számára, de Szilágyi igazságügyminiszter a tárgyalások idején »klerikális« részről tett kérdésekre kijelentette, hogy az uralkodó családbeli házasságokról külön törvény fog intézkedni. Tudjuk, hogy a törvényjavaslat el is készült, de az a kabinet, a melynek Szilágyi az igazságügyminisz-

tere volt, már nem terjeszthette előbb jóváhagyás végett az uralkodó elé. A kir. hercegi családtól senki sem kívánta volna, hogy a valóságos aggodalmi ellenére bevezettesse a hercegnő házasságot a polgári anyakönyvbe, mielőtt egyháziilag megkötötték volna. Másrészt azonban föl kellett tenni, hogy az új törvényeknek ily magas helyről szóló negligálása hatással lett volna a közvéleményre és megkönnyítette volna dolgát a klerikális ellenzéknek. A dilemmát ketté vágta a király, aki elrendelte, hogy az esküvőt osztrák területen tartásák meg. Ebben a közvéleményben csak az igaz, ami a már ismert tényekre vonatkozik. Mi jó forrásból tudjuk, hogy egyfelől a polg. házasság kiépíthetősége megkerülése, másfelől a budai várak oka amaz elhatározásnak, hogy az esküvő Schönbrunban lesz.

* **A berettyó-ujfalui járásbírósnál** most mint új bírák vannak: a régieket egynek kivételével, a ki szabadságon van, új erővel pótolta; még az aljegyzőt is Máramarosból helyezték át. Szakáll, az eddig járásbíró felfüggesztették, míg ügyében a fegyelmi vizsgálat végleg dönteni fog, ami csak rövid idő kérdése, mivel a szomorú eset Járósy kiküldött bíró vizsgálatának kétségvonhatatlan adatai szerint nem szorul újabb nyomozásra. Ugy halljuk, Szakáll Pál esetének fölfelé is lesznek következményei. A spengolt járásbírósnál oly óriási nagy a restanczia, hogy az új bírák nem győzik a munkát, ámbár reggeltől napestig dolgoznak. Hir szerint a hátralékok földolgozására kiegészítő bírákat B.-Ujfaluba küldeni.

* **A czár a magyar nemzetnek.** A fehér czár, a világ legnagyobb autokratája az ezeréves alkotmányos ünnepét élő magyar nemzetet ajándékkal lepte meg: Rákóczy György erdélyi fejedelem kardját a magyar nemzeti múzeumnak ajándékozta. Az ajándékozásnak már maga ez a ténye nem csupán érdekes, de nagy jelentőségű is. A történelmi becsü kard II. Rákóczy Györgyé volt, azé az erdélyi fejedelemé, a kinek a nevével csak a nagyravágyása volt nagyobb. Erdély trónjáról a lengyel trónra akart jutni s a merre járt e cél érdekében: vér jelölte a nyomait. Hódító és dicsőséges utja elvezetett egészen a Visztuláig, a melynek azonban piros lett a habja Erdély ifjúságának kihulló véréből. Nagy megkönnyebbülésére szolgálhatott a fenséges czárnak Moszkvában, amikor hírül vitték neki, hogy a dicsőség örök szárnyától üzött Rákóczy véres karddal és megtépett harci dicsőséggel hagyta el a Visztula partját. Aztán volt ennek a kardnak még egy nevezetes szerepe: ott csillogott a szabadságharc erdélyi háborúiban, Bem vezéri kezében, az oroszok ellen, míg végre hadi zsákmány gyanánt s az orosz vitézség diadalmi jelvényeként odakerült a szent-pétervári czári múzeumba, az évszázadok során összehordott harci kincsek közé. — Az orosz czár ajándéka az ezredéves kiállítás történelmi osztályában, az emeleti Rákóczi-szobában van kiállítva. A magyaros szablya dömöckölt pengéjébe a következő fölírás van aranynyal beverve: »Georg Rákóczi II. 1640.« Hüvelybe vert ezüsttel montirozott és korálokkal gazdagon kirakott. Markolata hasonló művü. A hüvely középső pontján aranyozott, vésett ezüsből látható II. Rákóczy Györgynek, mint erdélyi fejedelemnek czimere.

* **Az állandó színház ügye.** A tanács a pénz-, jog- és szinügyi bizottságok együttes javaslatára a színházügy iratait kiadta a szépítő és közlekedési szakközletnek. Történt pedig ez azért, mert időközben 12,000 ft tulkiadás merült fel, mely az épület 1 méterrel magasabbban való felépítéséről, a feljárók s díszítések alkalmazásából származott. A tanács, nehogy időközben újabb tulkiadások merüljenek fel, s a költség ekszabatosan meg, állapítassanak megbízta a bizottságot, hogy a terveket és költségvetést részletesen vizsgálja meg, s adjon véleményt, hogy a színházépítés költségei mennyibe kerülnek. A bizottság f. hó 21. d. u. 3 órakor ül ő maga, s ülésére a Fellner és

Hellmer céget táviratilag hívták meg. Csak azt nem tudjuk, hogy a bizottság minden egyes tagja képes lesz-e feladatát egy délután elvégezni. Aligha. A gondolat szerencsétlen, mert legkevesebb két hét kell, míg minden egyes ember átvizsgálhatja a költségvetést s a tervezetet különben azt hisszük, hogy csupán az előmért költségvetés megállapítás ára lesz szükség.

* **Az idők jele.** A szentbenedeki egyházban a református tanítói állás már egy éve nincs betöltve. A lelkész tanított egy év óta az iskolában. Az iskolai év végével pályázat lett hirdetve és a 400 frtos tanítói fizetésre, melyhez lakás is van, egyetlen egy tanító pályázott valami tanyai állomásról. A presbiterium újra pályázatot hirdetett, az az meghosszabította a pályázatot 16 nappal.

* **Nagyvárad város polgármestere** megkereste szerkesztőségünket a következő közlésre: Felhívás! Szeghalmi Bálint bizottsági tagtársunk elhalálozván, felkérem a város törvényhatósági bizottságának t. tagjait, miszerint a f. évi aug. 18-án d. u. 4 órakor tartandó végtisztességtételen a Szent János-utcazi 462. számú halottas háznál megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1896. aug. 17. Sal Ferencz, kir. tanácsos polgármester.

* **Jellemző iskolai állapot.** Érdekes dolgokat ír a »F. Sz.« a *bártfai* állapotokról: »Többször volt már szó lapunkban arról a valóban páratlan rendetlenségről, mely a *bártfai izraelita* vallás tanköteles fiúk tekintetében a közművelődés nagy hátrányára fennáll. Nem hisszük, hogy az ortodox vallás tiltja a fiuknak a valláson kívül más tárgyban való oktatását: s nem hisszük, hogy ez így lehessen s s nem hisszük, azt sem, hogy orth. izraeliták autonómiajogot adna a fiuknak arra, hogy magukat az általános tankötelezettség alól kivonják. Valóban legfőbb ideje, hogy e tekintetben történjék valami, mert valóságos abszurdum az, hogy míg a leányiskolákat 110—120 leány-gyermek (izraelita) látogatja, a fiúk száma alig 15—20. Ez tarthatatlan állapot s épol veszélyes az általános műveltségre, mint az államra nézve. Lehetetlenség addig megmagyarosodnunk, a míg városunk kebelében az évenként legalább 120-ra menő tanköteles izraelita ifjúság a magyar nyelv, a magyar haza, a magyar állam minden ismereténélkülönöfel.

* **Kézfogó.** Szakáts József berkocsi tulajdonos fia József a napokban tartotta jegyváltását Oláh István helybeli polgár kedves szép leányával Rózsikával.

* **Hadmentességi lajstromok.** A magy. kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1896. évre szóló hadmentességi díj kivetési lajstromok 1883. évi 44. t.-cz. értelmében 8 napi közszemlére folyó hó 19-től folyó hó 27-ig bezárólag a városi adóhivatal udvari épületének hivatalos szobájában azon figyelmeztetéssel tétetnek ki, miszerint azt az érdekeltek megtekinthetik és hadmentességi díjuk elleni netáni felszólamlásukat Nagyvárad város közigazgatási bizottságához 15 nap alatt benyújthatják. Nagyvárad, 1896. évi augusztus hó 15-én. Borde Ferencz, tanácsnok.

* **Eljegyzés.** Stampach Károly debreczeni kataszteri mérnök f. hó 16-án vasárnap tartotta eljegyzését Madary István komádi község főjegyzőjének művelt és szeretetre méltó leányával Czelesztin kisasszonnyal.

* **Visszaküldött zászlószeg.** A debreczeni »Zion« betegsegélyező egyesület folyó hó 20-án Szent István király napján tartja zászlófelavatási ünnepélyét. Az ünnepély rendezőbizottsága egy arany zászlószeget ő Felső kabinet-irodájának is elküldött. A kabinet-irodától most érkezett meg a válasz, melyben tudtára adják a rendezőségnek, hogy ő Felső a zászlószeget nem fogadta el.

* **Költözőknek a madarak.** A vándor madarak már fölkészültek nagy őszi utjokra s hatalmas felhőrajokban elindultak a délvidék felé jobb hazát keresni. A vándor madarak korai utrakelése méltán tölti el aggodalommal a gazda szívet, mert ez a korai télnek, az őszi

fagynak előjele, mely érés előtt leperegte a szőlő fürtjeit, újabb csapással sújtva a kifosztott reményű magyar földmivelőt.

* **Tábori mise.** Ő Felsője, mint legfőbb hadur legmagasabb születésnapja alkalmából ma reggel fél 7 órakor a bónai-kut mellett levő gyakorlótéren az összes helyben állomásozó katonaság részére hálaadó szent mise fog tartatni. A szent misét Mayer Antal, bibornok püspöki könyvtáros fogja mondani. A szent mise alatt a 37-ik gyalogezred zenekara egyházi zenedarabokat fog játszani.

* **Nagyvárad a kath. kongresszuson.** Vasárnap d. e. Palotay László kanonok urnak vezetése alatt harmincz főnyi csapat indult Szt.-László városából a kath. kongresszusra: a tagok legnagyobb része világiakból áll, csak nyolczan tartoznak az egyházi rendhez. A Tiszántul képviselőiben dr. Vucskics Gyula, theologiai tanár, lapunk főmunkatársa utazott a kongresszusra.

* **Diszes zászlószentelés Budapesten.** A budapesti gőzgépezők és kazánfűtők betegsegélyző és temetkezési egyesületének vasárnap ment végbe zászlószentelési ünnepélye, melynek az kölcsönzött érdekességet, hogy a zászlóanyai tisztet gróf Zichy Nándorné teljesítette. Az egyesületi tagok számos más testvéregyesülettel reggeli nyolcz órakor gyülekeztek a Sándor-utca 26-ik számú egyesületi helyiségben, hol harsogó éljenzéssel fogadták a zászlóanyát, ki férjével, gróf Zichy Nándorral jelent meg. Egy üdvözlő dal eléneklése után az egybegyűltek fogatokon és gyalog a józsefvárosi templomba vonultak, hol Kanovics Béla Mór apátplébános szép beszéd kíséretében szentelte meg a diszes lobogót, melynek nevében ugyancsak verte az első szeget a Szentháromság nevében a zászló nyelvébe. A zászlóanya szép koszorúval díszítette fel a lobogót, mely után a többi szeg beverések következtek, nevezetesen Zichy Nándor gróf József főherceg és a maga nevében vert szeget a zászlóba. Az egyházi szertartás után a menet a városligeti Gruber-féle vendéglőbe vonult, hol számos köszöntőt mondtak a zászlóanyára, gróf Zichy Nándorra, stb. Az ünnepségnek hajnal tájban kedélyes tánczvigalom vetett véget.

* **A sárkány.** Tanár ur, ön a sárkányokat és egyéb ilyesféle szörnyeket is a mese birodalmába sorozza? — Mióta megházasodtam, nem többé.

* **Fegyver nyomja a bal vállam . . .** Ez a szomorú nőta hangzik most fel minden korcs-mában, a hová a rezervista bevetődik egy kis szíverősítőre. Mert hát nem valami gyöngy-élet a katonáé, mivel ugyancsak megpakolják őket a gyakorlatokra, a hol még, bár szorítja a borju-szija is, meg a fegyver is okvetetlenkedik az oldalán, laufsrittolni is kell, pedig már a rezervista egy kissé meg is hizott. Hanem ezt nem nagyon veszik tekintetbe a katonáknál, marsolni muszáj, s ha már nem bírja a lába, bátran felbukhatik az utszélen. az ellen nincs kifogás. De még a laufsrittot elkinoznák valahogy nagy nehezen, de igen gyakran a komandó miatt szutyongatják őket legjobban, melyet — nem lehet rajta csodálkozni — alaposan elfelejtene a boldog családi körben s így sokszor megtörténik, hogy a »rechtsum« helyett balraát csinál, a mely hibájáért olyan kacsaringós mondatokat kell végig hallgatnia, mely legkevésbé sem hizelgő rá nézve. Talán nem is azért énekel olyan elkeseredetten a korcs-mában, hogy a fegyver nyomja a bal vállát. Más valami nyomja az ő szívet. . .

* **A »Leipnik« bolt betörője kézrekerült.** A napokban valaki Leipnik nagyvárad kereskedő üzletét feltörte és onnét mintegy 500 frt készpénzt vitt el. A tett elkövetésére nézve, alapos gyanu terheli Vanyek György lakatos legényt, kit e gyanuból kifolyólag el is fogott a rendőrség.

* **A furfangos német.** Az egész országban nagy jégverések vannak mindenütt. A biztosító társulatok is úgy látszik fejüket vesztették. Legalább erre mutat a következő eset: Homoki István foktői róm. kath. kántor-tanító

hogy nyugodtabban hajtsa le fejét esténkiut az álmra, biztosította kukoriczavetését a bécsi biztosító-társaságnál. Mily nagy lón azonban meglepetése, midőn 3 nap mulva az igazgatóság visszaküldé ajánlatát azt irván, hogy: »az idén a társaság nem fogad el jégverés ellen ajánlatot«. Ez az eset újabb érv arra, hogy az állami követelő biztosítást mielőbb hozzák be.

* **Küry Klára Nagyváradon.** Meghívó. A szünügyi bizottság tagjait tisztelettel felkérem, hogy a f. hó 19-én d. u. 3 órakor a város-háza termében tartandó bizottsági értekezleten megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1896. aug. 17-én. Tárgy: Megyeri Dezső szünigazgató beadványa Küry Klára vendégszereplése alkalmából a helyrak felemelése iránt. Hoványi Géza, szünügyi bizottság elnök.

* **Iparosok kirándulása a kiállításra.** A kirándulás tervezői jelentik: Amennyiben a szeptember hó 3-án este 11 órakor Nagyváradról Budapestre indulandó II-ik csoport már eddig 50 személyre történt befizetés által biztosítva van, azok részére, akik a felutazásban még résztvenni óhajtanak, a befizetés ideje 1896. augusztus hó 20-ik napjának déli 12 óráig meghosszabbított azon megjegyzéssel, hogy később semmi körülmények mellett befizetést elfogadnunk nem lehet.

* **Megszökött örült.** Nagy rémületet okozott szombat délelőtt 9 óra tájban Hidegser-utczán egy örült, ki valószínűleg rohamában a majdnem 2 öles kőkerítést keresztül ugorva, eszeveszett futásnak eredt. Ugrásában majd leütött egy öreg asszonyt és egy kis gyereket, kik épen abban a pillanatban mentek el a kerítés mellett. Azonban a Heringh Sándor szőlője mellett egy honvéd szakaszvezető elfogta és a nemsokára odaérkező kórházi legényeknek átadta. Kérdés vajjon, hogy ugorhatta át a 3 és fél méteres kőkerítést, ha nem volt valami más tárgy a kerítésen belül? akkor meg kit okozhat e gondatlanság?

* **Az elemi csapások Pécsen.** Troll Ferencz, pécsi káptalani helynök most kibocsátott körlevelében elrendeli, hogy a papság a csapásként Baranyamegyére neheztülő rossz időjárás ellenében vegye föl az ájtatosságok rendjébe az ilyen alkalmakra előirt imákat, kérvén a Mindenhatót, hogy a súlyos elemi bajt tőlünk kegyesen elhárítsa.

* **Megszökött gyermek.** Faragó Mátyás bokszei lakos Pál nevű 13 éves fia f. hó 8-án megszökött. Személy leírása: alacsony, szőke, kővér ábrázatu, feje sebekkel telve, ruházata: fehér ing, gatyá. Az országos körözés elrendeltetett.

* **Sikkasztó postamester.** Említve volt lapunkban, hogy Wizer Mórícz csanádi postamester fürdés közben a Dunában lelte halálát. Minden jel arra mutat, hogy a szerencsétlen ember nem a véletlenség halottja lett. Öngyilkos volt. Naponként újabb meg újabb sikkasztásoknak jönnek nyomára. Az eddig világhosszra jött adósságok, sikkasztások meghaladják a 9000 frtot.

* **A kicsérült gyermek.** Mesébe illő eset történt meg az elmúlt hetekben. N.-Mihályon. Egy jómódú polgár, a ki több év óta boldog házasságban élt szép nejével, apai örököknek nézett elébe. Boldogságában 100 forintot ígért a szülésznőnek ajándékba, ha az újszülött fiú lesz. Az elmúlt napokban — mint tudósítónk írja — végre beköszöntött a gölya, de leányt hozott. A szülésznő nehogy a száz forinttól elesse, pokoli tervet eszelt ki, melyet nyomban végre is hajtott. Ugyanazon éjszaka segédkezett a szülésznő egy cselédleánynál is, a kinek fia született, a szülésznő tehát mind a két szülő tudta nélkül hamarosan kicsérélte az újszülötteket. Másnap kora reggel megjelent a boldog apánál s kérte a száz forintot, amit meg is kapott, az asszony azonban határozottan kijelentette, hogy leánya született. A férj azonnal kérdőre vonta a szülésznőt, a ki bünbánóan ismerte be, hogy az új szülötteket kicsérélte. Rögtön a cselédleányhoz siettek, a ki azonban hajnalban elpusztította az ártatlan csecsemőt, kit magáénak hitt. Leírhatatlan volt a házaspár fájdalma. — Férj és feleség súlyos beteggé lettek a rémes eset miatt. A cselédleányt, kinek gyermekét rögtön visszaadták, a csendőrség a szülésznővel együtt elfogta.

* **Protestáns néppárti jelölt.** A felvidéken és Bácskában a néppárthoz nemcsak a katolikusok, hanem általában a keresztények, s így a protestánsok is csatlakoztak. Arvamegyének bobrói kerülete Zmeskál Zoltánt jelölte, ki elől a mostani képviselő, Zichy Jenő az ipargróf, kénytelen másfelé vonulni. Az alsó-kubini jelöltje pedig Krupecz Rezső evang. vallásu birtokos. Ime, tehát példa és bizonyítja már, hogy a valótlán a liberálisok ama ráfogása, hogy a néppárt felekezeti. Ezen ráfogás alaptalansága egészen világos leszen az általános választások alkalmával, midőn a néppárt jelöltjei között vegyesen fognak lenni kath., evangélikus, református, görög keleti vallásuak.

* **Hangverseny a fürdőben.** Jövő vasárnap Tomm Béla a Püspök fürdőben hangversenyt rendez, melyen Ámon Margit k. a. is közreműködik egy magyar dal (Belezay A.) s néhány kedves sördal (kuplé) eléneklésével: Lesz szavalat, tűzijáték s végül táncz. A hangverseny iránt nagy az érdeklődés.

* **Nincs víz.** Hónapok óta folyamodnak egyes utcák lakosai, hogy a tanács vezettesse be a vízvezeték utczáikba; a tanács azon indoklással, hogy nincs rá költség, elutasította a kérelmet. Épen azok nem kapnak vízvezeték, a kiknek érdekében készült a vízvezeték telep. A czinege, nagymalom, felsőpeczeutczaiak, a külváros fecske-utczai lakosok, kik mindenféle járványnak ki vannak téve a talajviz, az ivóvíz rosszassága miatt, akiket emiatt egész éven át látogat a váltóláz, mocsárláz s mindennemű járványos betegség. Nincs pénz a higiénikus szükségletekre; megfontolták-e ezt jól azok, kik nagy garral adósságba akarják verni a várost, a különben felesleges színházért? Végre nincs pénz, — színházra lesz! Akkor a város hasonló azon emberhez, aki éhez, csak sárga czipője legyen.

* **Rendőri hírek. Lopás Apácza-utczán.** Bul Emil, apácza-utczai lakostól, tegnap egy 7 frt értékű arany karpereczet és 50 frt értékű ruhaneműt elloptak, A tettes ismeretlen. — **Tolvaj cigányleány.** Kovács Éva tegnap egy vadonatúj szűrt lopott, azonban tetten érték s a rendőrség elé vitték a dolgot, hol aztán a szűrtolvajló cigányleány szépen tagadja tettét s beigazolással átkozódásban bármelyik vérbelijét felülmulja. — **Elvesztett tárgyak.** Tegnap a következő tárgyakat vitték el a rendőrséghez: 1 db. zálogczédula, egy esernyő és olló, továbbá nagymennyiségű czérna. Valószínű, hogy a tulajdonosok között egy szabó is van, ki portékáját igazolás mellett átveheti. — **Megugrott szabó.** F. Zs. szabó felvett 150 frt értékű selyemszövetet és 20 frt előleget s ezekkel a tegnap folyamán szerencsésen megugrott. Hogy hová, azt — jó lenne tudni. — **Medvé-tánczoltatók a rendőrség előtt.** Tegnap egy egész karaván cigány familiástól, medvéstől (számszerint 6) 3 szekeren beállított városunkba, azonban a rendőrség elcsipte őket s kikísértette egész a vámházig, a veszedelmes nép-séget.

* **Rövid hírek. Kinevezés.** A honvédelmi miniszter Hunyetz Károly szalontai csendőr hadapród őrmestert tiszthelyettesé nevezte ki. — **Tanárválasztás Nagyszalontán.** Sarudi György és Hajdu Ferencz szalontai gymnasiumi tanárok lemondásával megürült helyre, 22 pályázó közül Incze Béla és Hadady György okleveles tanárokat választották meg. — **A szalontai első leány kiházasító egyesület,** f. hó 23-án rendes közgyűlést tart, melynek egyedüli tárgya az alapszabályok módosítása és az évnegyedes számadás megvizsgálása lesz. — **Kolera riadalom.** Egy szegény asztalos, Némethy Károly hirtelen halála riasztotta meg tegnap a váradi lakosokat. Azt híresztelték, hogy a kolera tünetei közt halt meg, azonban az orvosrendőri vizsgálat kiderítette, hogy a szorgalmas iparos halálát szívszélhűdés okozta. — **Bölcs rendőri tanács.** Tegnap éjjel Argyelán Flóra kiszaladt az utczára s az ott posztoló őrszemet segítségére hívta fel, mert a felesége fel akarta magát akasztani. A rendőr nagy bölcsen odaszólt neki, hogy »kapaszkodjék maga is a lábába, oszt' húzza.« Később kisült, hogy e jótanácsnak nem volt értelme, mert az őrszem előtt kijelentette az asszony, hogy neki nincsen ily sötét szándéka, csupán egy kicsit ittas volt. — **Négyes ikrek.** Ujvidéken egy paraszt-asszonynak

négy gyermeke született; három fiu és egy leány. Vajjon Malthus, a híres nemzetgazda, aki munkáiban ádáz harcot folytatott volt a sok gyermek ellen, mit szólna ehhez a szörnyű pazarláshoz? — **Megszökött rablóbanda.** Balog Ádám cigány 6 társával, kik Nyir-Acsádon rablásos betörést követtek el, folyó hó 12-én éjjel a helybeli községháza börtön falának kiásása folytán megszöktek.

A Mátyás templom felszentelése.

B u d a p e s t, aug. 16.

A budavári Mátyás templomot szombaton, Nagy-Boldog-Asszony napján szentelte föl Vaszary Kolos bíboros hercegprimás nagy ünnepélyességgel. A szertartás teljes három órát tartott s reggel 8 órakor kezdődött. A templomba senkit nem bocsátottak, a szertartásnál segédkező papságon meg a szürke nénéken kívül, a kik a felszentelt oltárokat a szertartás után felszerelték. A templom körül nagy közönség gyűlt össze s nagyszámú rendőr vont kordont.

A hercegprimás pontban 8 órakor érkezett meg remek díszfogató, Hetey kanonok kíséretében s egyenesen a sekrestyébe ment, a hol a papság fogadta. Nyomban ezután felöltötte az egyházi ruhát, mire megkezdődött a szertartás, a melynél segédkeztek Boltizár érseki helynök, fölszentelt püspök, Jung váci kanonok, fölszentelt püspök, Bogisich Mihály, ezimzetes püspök, budavári esperes prépost, Hetey kanonok, Való Simon, gróf Séczenyi Miklós jáki apát, Kohl Medárd primási titkár, Klinda Teofil szentszéki jegyző, dr. Czobor Béla egyetemi tanár, Kurz Antal Ferencz-városi plébános, Krizsán Mihály szemínáriumi aligazgató, Purián Iván tanulmányi felügyelő, Vezinger Károly apát, báró Gudenus, dr. Nemes Antal, és mások. A papság nyolcz óra után kivonult a templomból, a mire az ajtókat elzárták. A menet ezután megindult a templom körül. A főkapunál megálltak, bekopoktattak az Üdvözítő nevében. A templomot háromszor járták körül a lolettói kápolnából leszedett ereklyékkel, így Szent-László, Domonkos, Margit, Szent-Adalbert, (István-keresztelője) s egyéb ereklyékkel s harmadik kopogtatásra megnyitá a főkapu, mire a papság a templomba vonult, éneklés mellett.

A bemenetnél megkezdtek a Mindszente litániáját, s a főkaput ismét bezárták. Az ének befejezte után kereszt-alakban felhintették a szentelt hamut a hajó közepén, a melybe a hercegprimás az Isten igéjét hirdető görög betűket írta pásztorbotjával. Ezután körüljárták a templom belsejét s annak falait a hercegprimás szentelt vízzel megszentelte s 12 helyen az apostolok emlékére a falban elhelyezett gyertyatartókat olajjal kente meg, mire a gyertyákat meggyújtották. Erre megkezdődött az oltárszentelés. A főoltárt Vaszary Kolos bíboros hercegprimás, a Szent-László és Kereszt-oltárt Jung püspök, a Szent-Háromság és Szent-Imre-oltárt Boltizár püspök szentelte meg. A szertartások alatt a főegyházi férfikar Seyler Károly antifonáit adta elő.

Az oltárszentelés után megnyiták a templom kapui s a közönség bevonult. A főbejáratól a szentélyig a koronaórság állott sorfalat, s a hajó első padsoraiban foglaltak helyet Gerlóczy Károly és Márkus József polgármesterek, magyar díszben, számos fővárosi bizottsági taggal, a tulsó oldalon a helyőrség törzses és főtisztjei, a szentély padsoraiban Perczel Dezső belügyminiszter, Lobkovitz Rudolf herceg hadtestparancsnokkal a tábornoki kar. Ezalatt a szürke nénék az oltárokat leterítették s elállták a szükségesekkel, mire megkezdődött az ünnepi nagy mise, melyen Vaszary Kolos bíboros hercegprimás pontifikált. A szent mise alatt a templomi énekkar Bogisich Mihály átiratában Vavrinecz Mór karnagy vezetésével a következő gyönyörű egyházi énekeket adta elő: Felvitetett magas mennyországba (1651), Bűnösöknek kegyes Anyja (1508), Angyaloknak nagyságos Asszonya (1509), Örülj dicsőséges szép kincs (1651), Offertoriumra Brunner Margit, Vavrinecz Mórnak Rudnyánszky Gyula költeményére írt »Fohász«-át énekelte orgona kísérettel. A mise közel 11 órakor végződött, a mikor is a hercegprimás levetette misemondó ruháját, nyusztprémes talárját öltötte

magára a papságtól kísérve, palotájába hajtattott. A közönség ezután nagy tömegekben vonult a gyönyörű templomba, különösen feltűnően sok idegen.

Elszámolás.

A nagyváradi-ujvárosi plébánia templomban ott áll már az a szép lourdesi szobor, a melyet Sz.-László városának szűz Mária tisztelő hvei filléreik árán emeltek. Helyén valónak látjuk most már azoknak névsorát nagyjában közölni, a kik városunk e díszes milleniumi emlékéit létrehozták. Befolyt összesen 146 frt 40 kr. És pedig: özv. báró Gerliczy Felixné sz. Kornis Lujza grófnő, Des Echerolles K. Sándorné sz. Gerliczy Stephanie báróné, Schiefner Ede, Andrassy János, Winkler József 5—5 frt; özv. dr. Mayer Agostonné, Grünwald Henrikné, Sal Ferenczné, Germán Károlyné, özv. Mertzné, Dekker Frigyesné, Dencs János, Fetser Antal, dr. Székely István, dr. Karácsonyi János, Lindenbergr János 1—1 frt; Sz.-Vincze intézet növendékei 1 frt 85 kr. Fekete Illésné, özv. Merk M.-né, Kovács Józsefné, Bottóné, G. T., Perlfaszter Berta, Justh Sándorné, özv. Beniszky Lászlóné, Kulcsár Lajosné, Makucz Ernő, Bogdán Antalné, Kugler Mariska, Mertz János, Kolbay Lajosné, Pekanovits Imréné, Kunz Gusztávné, Beczkay Lajos 50—50 kr; Milibák M., özv. Szlafkay Józsefné, özv. Wagner Józsefné, Grosz Istvánné, Heringh Sándorné, Orsolya-zárda, Janky Józsefné, Rimánóczy Kálmán, Mayr Sándor, özv. Riskó M.-né 1—1 frt; Mózes Andrásné gyűjtése 6 frt 70 kr; Bauma Vincze, Babrik Terézia, Szabó Lajosné, Nyiry Györgyné, Czeglédy Sándorné, özv. Mihálykői Sándorné 1—1 frt; Jóháti Györgyné 2 frt; Reviczki Terézia, Klédorfer Lambert, özv. Horner M.-né, Nagy Lajosné, dr. Molnár Imréné, Papp Margit, Paksy Gusztávné, Zsirkay Károlyné, Phán Antalné, Strausz Károlyné, Kovács M.-né, Pap Sándorné, Bodnár M.-né, Baczkay Józsefné, Honigberger Lajosné, Magyar Jánosné, Pápai Istvánné, Siliga Ferenczné, Major Jánosné, Kalló M.-né, Takáts Jánosné, Rupeczó Jánosné, Krempánczky Teréz, özv. Szűcs M.-né, Gábris Antalné, Kocsis Gyuláné, Szodrai Józsefné, Fernbach Sándor, Rácz Éva, Borbély Lajosné, Balázs M.-né, Farkas Józsefné, Reteg Istvánné, Metzinger Frigyesné, Handschauer Gézáné, Kozma Andrásné, Mózer Antónia, 50—50 kr. És még a felsorolt kegyes adakozókön kívül ötvenen egyenkint 40—30—20 és 10 krt.

Összes bevétel volt: 146 frt 40 kr.

Ekből a lourdesi sz. Mária szoborra fordított: 82 frt, a barlang került 63 frtba, a kifestése 3 frtba, — összesen 148 frt. A hiányzó 1 frt 60 kr, a templom pénztárából lett fedezve.

Igy készült el városunk második lourdesi szobra, hogy hirdesse az új évezredben a nagyváradi nők buzgóságát és Mária iránti tiszteletét.

Torma Izidor távozása.

Nem hinnénk, hogy volna városunkban valaki, a ki nem tudná, hogy ki az az Izidor atya? Az újvárosi kis iskolás gyermektől a külváros utolsó viskójáig ismerte, szerette ezt a jó kapuczinus rendű atyát. Ebben leli magyarázatát az a rokonszenves részvét, a melylyel belvárosunk társadalmának valamennyi rétege az ő áthelyeztetését, bécsi magyar hitszónokká történt előléptetése daczára fogadja.

Nyolcz évvel ezelőtt jött városunkba, hol előbb mint a rendháztemplom szónoka, utóbbi években pedig mint hitelmező és újvárosi kisegítő lelkész működött. S ez idő alatt örökké vidám kedélyével, páratlan szerénységével, áldott jó szívével mindenkinek, a kivel csak érintkezett, megnyerte tetszését.

A polgári körnek egyik legkedveltebb alakja volt, a hol szerették és kedvelték őt valláskülönbőség nélkül. Mikor a Kath. kör megnyitott, ki akart lépni, mert mint szegény szerzetes szerény anyagi viszonyok közt élén, két körnek a tagja nem lehetett, de a polgári kör tagjai nem engedték és városunk egyik lute-

ránus gyógyszerésze fizette be érte a tagsági díjat.

Szerzetes volta daczára igazi társadalmi ember volt. Vajha példája vonzana a kath. papság körében, melynek egyik nagy hibája, hogy a világi elemmel nem törődik, hogy nem él társadalmi életet!

Halljuk, hogy nehezebb esik neki városunkat elhagynia, mert szerette. Meritsen vigasztalást abból a tudatból, hogy a vesztesség fölötti fájdalom kölcsönös és hogy ha el is távozik tőlünk, habár jászági magyar születése daczára bucsut is kell vennie az édes magyar hazától, mi őt továbbra is tisztelni, szeretni fogjuk, és még soká, nagyon soká emlegetni.

Meghajlunk a magas intézkedés előtt, de fájdalom sóhaját nem tudjuk elnémitani, mivel az önkénytelenül kitor keblünkéből és kiszisszen fogaink közül...

A Pável püspök ellen intézett tüntetés végtárgyalása.

— Negyedik nap. —

A Pável püspök ellen intézett tüntetés ügyében a négy napi tárgyalás után szombaton véget ért a törvényszék. Az ítéletet óriási meglepetéssel fogadta a közönség s egész nap mindent csak a nem várt ítéletről beszéltek, sőt holmi újabb tüntetéseknek is híre járt, ez azonban nem tulajdonítható be másnak, mint a felizgatott kedélyek rémszüleményének.

A szombaton tartott tárgyaláson a védbeszédet folytatták az ügyvédek, mely beszédet itt adjuk rövid kivonatban:

Hegyessy Márton védbeszéde.

A tárgyalás megkezdődte után Hegyessy Márton terjesztette elő védbeszédét, melyekben alapos körülményekkel igazolta védeneczei ártatlanságát. A védbeszéd, mely erős jogi alapra volt fektetve, óriási hatást idézett elő.

Dr. Fodor Gyula védheszéde.

Hegyessy Márton után dr. Fodor terjesztette elő a védelmet L é d i g (Borsodi) Miklós nevében s hosszan foglalkozott a tüntetés egyes részleteivel s igyekezett kimutatni védenecze ártatlanságát. Kérde, hogy vajon rá lehet-e fogni, illetve lehet-e bebizonyítottatni venni védenecze bűnösségét, mikor nincs egyetlen tanu sem, ki határozott bizonyítékot tudna felhozni arra nézve, hogy védenecze ártatlan. Kéri a törvényszéket, hogy ha már bűnhődni kell egyeseknek, legalább csak a 421. §. minősítését fogadja el. Felhozza védenecze védelmére, hogy nemhogy tüntetett volna, sőt ellenkezőleg, még a rendőrség javára volt s ezért nem büntetést, hanem dicsőretet érdemel. Nem lehet feltenni védeneczeről, — ugymond — hogy míg egyfelől csitította a népet, védelmére szolgált a rendőrségnek, másfelől meg éppen rombolt volna s végül mivel alig van védenecze terhelő tanu, kéri felmentését.

Ezután Mártonfy Bogdán terjesztette elő tudományos és szépen előadott beszédét, melynek rövid kivonata a következő:

Mártonfy Bogdán védbeszéde.

A vád képviselőjétől elvárta volna, hogy védeneczevel, Horváth Jánossal szemben a vád elejtését indítványozza. A fölhozott összes tanuvalomásokból merített adatok nem bizonyítanak ellene.

A bíróságnak nem hivatása a bűnöst keresni. Neki az elővizsgálati vádlottak ügyében itélkezni a hivatása. Az ő védenecze ellen bizonyíték nincs, mert az, hogy valaki elkiáltja: »Le a románokkal!« és egy másik azt mondja, hogy ezt a vámházból hallotta kiáltani, holott azt a szemináriumnál álló tanunak nem lehetett megállapítani: ebből még nem következik, hogy Horváth kiabált, ha a vámházban is volt. Izgatás vétségével pedig épen nem lehet vádolni. Kéri a felmentését.

A védbeszéd elhangzása után Millye Gyula törvényszéki elnök kérdést intéz a vádlottakhoz, hogy kíván-e valamelyik a védelmére újat elmondani.

Az ítélet.

Fél egykor befejezte a törvényszék tanácskozásait és ekkor Millye Gyula elnök következőkben hirdette ki a törvényszék ítéletét, melyet a közönség lélegzetét visszafojtva és később nagy megdöbbenéssel hallgatott.

Ő Felsége a király nevében.

A nagyváradi kir. törvényszék mint büntető bíróság a most letárgyalt bűntényben következő ítéletet hozta:

Elsőrendű vádlott **Bertsey György** és másodrendű vádlott **Sas Ede** a btkv. 176. §-ába ütköző magánosok elleni erőszak büntetésében találtak bűnösöknek és azért a 91. szakasz figyelembevételével hat hat havi börtönrre ítéltettek. A btkv. 171. és 172. §-ának 2-ik pontja szerint minősülő igazgatás vétségének vádja alól felmentettek.

Féder Sámuel, Schneider János, Fráter Gyula, Gencz János, Klein Armin, Pál István, Szilágyi Lajos, Ekkert József vádlottak a btkv. 176. §-ába ütköző magánosok elleni erőszak büntette helyett annak vétségében találtak vétkeseknek és azért egy-egy havi fogházra ítéltettek.

Fehér Dezső harmadrendű vádlott, mint-hogy a végtárgyalás folyamán ellene semmiféle terhelő körülmény vagy bizonyíték fel nem merült az ellene emelt vádak terhe és következményei alól felmentetett.

Hasonlóképpen fel lettek mentve **Rieger József, Szuk István, Batári Gyula, Kutasi Lajos, Jég Lajos, Dévald Dezső, Kira István, Heiger Ferencz és Tóth György** vádlottak; valamint **Halász Lajos, id. Vidosics József, Vidosics Gyula és Fejérváry Dezső**, a kik ellen a vádat már a kir. ügyész is elejtette.

Pipó János és Fülöp János vádlottak ellen — a kik időközben elhaltak — a további eljárást megszüntették.

Papp László, Klein József, Dergács Károly, Kalinoczy Dezső, Schlesinger Adolf, Benedek János, Dobay Sándor, Ledig (Borsod) Miklós és Horváth János vádlottak ügyeinek elbírálását felfüggesztvén, új végtárgyalás kitzüését határozták el.

A károsultak és panaszosok kártérítési követeléseikkel polgári per útjára lettek utasítva.

Az elmarasztalt vádlottak valamint védőik valamennyien felebbeztek az ítélet ellen, hasonlóképpen felebbezett a kir. ügyész is a büntetés szigorítása, az eltérő minősítések és az általa nem indítványozott felebbezések ellen.

Az ítélet hatása.

A törvényszék ítéletét leirhatatlan megdöbbenéssel fogadta a hallgatóság. Maguk a jelenlevő román panaszosok, a kik némi elégtételre vártak, sem számították arra, hogy az ítélet ilyen súlyos lesz. A városban sem beszélnek most egyébről, mint a szigorú ítéletről.

Sas Ede egyébként beadványt intéz úgy az »Otthon írók és hírlapírók köré«-hez, mint a »Budapesti újságírók egyesületé«-hez, a melyben ügyét a magyar újságírók elé terjeszti és kijelenti, hogy mindkét egyesületből kilép, ha az újságírói kötelessége teljesítéséért rá mért szigorú ítéletet rá nézve erkölcsileg hátrányosnak találják.

Tüzoltók kongresszusa.

Budapest, augusztus 16.

Az országos tüzoltó-szövetség két napon át, szombaton és vasárnap tartotta kongresszusát, melyen nagyérdékű értekezések kapcsán hosszabb, érdekes viták fejlődtek ki. A nagy számmal egybegyűlt tüzoltók, mint az egyes testületeknek képviselői a nemes ügy iránt való buzgalommal törekedtek arra, hogy a felmerült kérdésekre nézve a leghelyesebb megoldást találják meg és a kongresszus tanácskozásai bizonyára nagy mértékben elősegítik a tüzoltói intézményt érdeklő óhajások szükség szerű teljesítését.

A tüzoltó-kongresszus tulajdonképpen már pénteken este kezdődött, a midőn az országos szövetség Kék Lajos országgyűlési képviselő elnöke mellett megállapította a kongresszus

és az ünnepélyek rendezését illetőleg teendő intézkedéseket. Kék Lajos elnök ugyanekkor bejelentette, hogy a diszelnökségre felkért **József főherceg** nem jöhetett el a kongresszusra. A bejelentések után megválasztották a kongresszus bizottságait.

A versenybíró-bizottság tagjai lettek: **Szabó Gyula (Kis-Marton), Schusztér Károly (Brassó), Wagner Manó (Rákospalota), Scossa Zoltán (Szabadka), Dankó Ferencz (Módos), Putsch Tóbiás (Igló), Kovács József (Szeged), Rösch Frigyes (Sopron), Breuer Szilárd (Budapest), Kálmán Géza (Budapest), Bárány N. Ernő (Budapest), Hermann Ödön (Budapest), Ormósi Károly (Lócse), Lukács Gyula (Zsarnócza).**

Az igazoló-bizottság tagjai: **Pulcz Rezső (Kolozsvár), Vida Pál (Székes-Fehérvár), Scossa Zoltán (Szabadka).**

A számvizsgáló-bizottságba beválasztották: **Bárány N. Ernőt (Budapest), Wapaleczky Károlyt (Budapest), Putsch Tóbiást (Igló).**

Szombaton délelőtt kilencz órakor nyitották meg a kiállítási ünnepségek csarnokában a kongresszust. Mint az országos tüzoltó-szövetség elnöke, Kék Lajos mondott nagyhatású megnyitó beszédet. A melyben a tüzoltóság közhasznú feladatairól és társadalmi, jelentőségéről emlékezett meg általános tetszés mellett. Találón jellemezte ama üdvös tevékenységet, melyet a tüzoltók fejtenek ki a humanizmus és vagyonszolgálatában. A beszédet hosszas éljenzés kísérte s a tapsvihar nem akart szünni, mikor megnyitottak jelentette ki a kongresszust.

Ünnepies aktus következett ezután. A tüzoltói intézmény fejlesztése körül nagy érdemeket szerzett kiváló férfiak arcképeit leplezték le, köztük első sorban **József főherceget**, aki mindig kitüntető figyelmében és támogatásában részesítette a magyar tüzoltóságot. A fenséges ur arcképét **Vastag Györggyel** festette meg a tüzoltó-szövetség. Leplezték még gróf **Széchenyi Ödön** basa, a magyar tüzoltóság megalapítójának és gróf **Czirák Béla**nak, a szövetség éveken át volt, maradandó érdemeket szerzett elnökének arcképeit.

Nagy tetszést keltett **Bárány N. Ernő**nek, a budapesti önkéntes tüzoltók főparancsnokának ünnepi beszéde, melylyel a kongresszus első napja méltóan beveződött.

Vasárnap a szakszerű tanácskozásnak szentelte a kongresszus idejét.

Első sorban **Putsch Tóbiás** iglói főparancsnok tartott előadást: »A vízszerzésről különös tekintettel a falusi viszonyokra« czímmel. Utána ifjabb **Kádár Henrik** értekezett alaposan a kötelező állami tüzbiztosítás behozataláról s erős érvekkel bizonyította annak szükségességét. Ugyancsak e tárgyról értekezett **Bogyai** is, a ki szintén sok figyelemre méltó érveléssel támogatta a kötelező állami tüzbiztosítás életbe léptetését.

Általános figyelemben és tetszésben részesült **Markusovszky Béla** felolvasása, melynek tárgya »A tüzrendészeti törvény megalkotása« volt. Világos és megdönthetetlen bizonyítékokkal mutatta ki, hogy mekkora hátránya van e törvény hiányának.

Végül **Kollár Dezső** olvasott még fel »A pusztai tüzoltóságokról«, mire az ülést bezárta.

EGYESÜLETEK.

A nagyváradi ipartestület ifjuságának önképző egylete f. hó 16-án tartotta meg rendezésű közgyűlését. A gyűlés kiemelkedő pontja az volt, midőn az alelnök **Bertsey Gy.** elnök lemondását bejelentette. Lemondására az ismeretes eset szolgáltatott okot, melyet a gyűlés teljes részvétellel tudomásul vett és egyhangú lelkesedéssel kinyilatkoztatta, hogy a lemondást nem fogadja el, hanem felkéri **Bertsey György**öt, hogy az elnöki tisztelet továbbra is fogadja el. A gyűlés egyhangú bizalmi nyilatkozatára alelnök **Bertsey György** elnök nevében kijelentette, hogy az óhajnak engedve, ő az elnöki teendőket az eddig teljesített buzgalommal ezután is teljesíteni fogja. Megemlítjük még, hogy a rövid idő múlva eltávozó **Kutsnik István** könyvtáros helyébe id. könyvtárosnak **Zeman János** választott meg.

SZINHÁZ.**Négy előadás.**

Elvégre is a színház vállalat, hol mindig annak van igaza, akinek közönsége van. Ebből a szempontból semmi különös nincs abban, hogy a két ünnepnapon négy előadást tartott a színház: szombat délután a »Királyné dragonyosa« ment **Forrai Ferikével**, este a »Goldstein Számi« örvendeztette meg a közönséget, a czimszerepben **Megyerivel**, e fölülmulhatatlan **Goldstein Számmal**. Vasárnap délután a »Szultán«-ban arattak sikert **Forrai Ferike** s **Réthy Lina**; — ez utóbbi szép hangjával igen használható énekesnőnek bizonyult. Este az »Éjjel az erdőn«, — de erről külön. Hogy a tagok nem érzik-e meg a nagy hátszát, arról nem vagyunk bizonyosak.

Ámon Margit vendégfelléptei.**II. Éjjel az erdőn.**

Népszínműénekesnő lehet valaki anélkül, hogy nagyokat kiabálna; az sem szükséges, hogy a szoknyája minden lépésnél annyit mutasson, amennyit fölösleges. Elég, ha kellemesen, jó magyarosan, kissé népiesen beszél a színpad hagyományos nyelvezetén, ügyesen mozog, nem élez ki minden erősebb kifejezést, s énekelni tud szívhezszólón. Legalább így láttuk **Ámon Margit** azon vállalkozásából, hogy ő, a par excellence operett-szubrett, föllépett népszínműben, s hálából tanítómestere iránt a bátyja idyllikus népszínműében (készítési módja a »Színpadi Szakácskönyv«-ben), s bebizonyította, hogy a népszínmű alakjai nem mindig parasztok, hanem néminemüképpen olyan emberek, akik, ha pruszlik és rásaszoknya is van rajtuk, beszélni legalább megtanultak, s ha mondanak is vagy tesznek valamit, minden helytűre, betyáros allűr nélkül veszik azt. Vállalkozása sikerültnek mondható, kellemes, üde alakja itt is érvényesült, s már második fellépténél szemmeláthatólag sokat haladt játékban s énekben. Egészen elfogadható **Boriska** volt — s bátran játszhatik népszínműben is. Sok taps jutalmazta biztos játékáért s finom nótázásáért.

A mai színészek vegyék például **Szenygyörgyi Istvánt**; **Paczor Mártonja** kabinetalakítás; egy hiu, gögös, könnyen félrevezethető veszekedő, irigy, de jószívű s alapjában derék parasztot mutatott be, karakterisztikus vonásokkal, távol a sablonos beszéd és játéktól. Mennyi finom vonás egy-egy jelenetében, mennyi jellemző a beszédben. Sohasem tulhangos, igazi magyar paraszt vérmérsékletében, lassu beszédében, minden mozdulatában. Teljesen otthon volt szerepében s a fiatal nemzedék tanuljon tőle, mert ő utolsó azok közül, akik népszínműben úgy tudnak játszani, hogy felkeltik a való érzetét s illuziót kölcsönöznek az ábrázolt alaknak.

Ámon Margit az ő tanítványa s olyanok voltak, mint igazi apa s leány. **Ennek** a **Paczornak** csak ilyen lánya lehetett.

S. Áldor Juliska (Máli) hangjára ráférne egy kis pihentetés, mert a folytonos játszás megrongálja a különben sem hiánytalan hangot. Eltekintve épen nem színpadias alakjától, mely nehézkes, — orfeumi allűrjei az esztétika rovására esnek.

Vendrey (Májas), sok derült pillanatot szerzett jóízű játékával.

Rózsahegyi K. (Zátonyi Marci) természetes beszédmódorával és játékával, s egyéni szeretetreméltóságával egyike a társulat legjobb tagjainak. Intelligens színész — minden fanyarság nélkül; czéljai vannak s erősen igyekeznek azok elérésére.

Kantay Teréz (Ágnes), Leövey (rektor), Bartos (Balog) — Gyurka (Várad) hozzájárultak az előadás sikeréhez.

Közönség mindig lesz annyi, ha ilyen előadás lesz. sz. d.

A dolovai nábob leánya.

— Augusztus 17. —

Az első kifogástalan előadást tegnap látta a rozoga bódében lévő nagyszámu közönség. A jelenetek egymásután példásan gördültek, — a

színészek feladatukat jól betöltötték, szóval: végre egy jó előadás!

György Ilona (Szentirmayné) a jukker kapitányne szerepében kifogástalanul játszott. Alakítása átgondolt, erőteljes, — előadása közvetlen, természetes. Magas foku képesség jele volt következetesen keresztülvitt feljegzése s játéka; kapott is érdem szerint nyílt színen tapsot érte. Méltó társa Rózsahegy Kálmán, aki Bilitzky herceget adta oly művészettel, melyet tőle alig vártunk, s mely megerősíti felőle táplált jó véleményeinket. Ez a szerepe számottevővé teszi őt a fiatal gárdában; s egyéniségéhez nagyon illik. Alakítását kedélye aranyozta meg, mely minden szerepét elfogadhatóvá teszi. Ma épen kitűnő volt; Cserny Berta (Vilma) kezd bevallott nainvaja lenni a társulatnak. Nincs ugyan meg benne a leányos báj és kellem, de el kell ismerni, hogy ma olyan jót nyújtott igyekezetével, a melyek elismerés illeti, nem rontott szerepén, s az elé.

A huszárok: Janovits Jenő, Klenovits jók voltak. Az a merevség, mely mindkettőnek jellemző sajátsága, ez estén hasznukra volt. De csak ez estén!

Bartos (az orvos), Laczkó Aranka hozzájárultak a sikerhez. Szathmáry Lajos azonban Merlin báró szerepet úgy játszotta el, mintha szégyelné magát, hogy merészel az ügybe beavatkozni. A földön keresett valamit, s a szakállába dörmögött. Maszkja pedig igaz, hogy emlékeztetett a volt kereskedőre, de nem a jelenlegi Merlin báróra, hanem inkább »Krida Naftali utóda« czégre. Nagyobb hibát azonban ő sem tett.

Küry Klára Nagyváradon. »Édes Megyeri! Szives meghívását örömmel vettem. Boldog vagyok, hogy ismét játszhatom Váradon; 26-án ott leszek. Viszontlátásra kedves Jonathánom; szívből üdvözlő szerető hiva — a maga Mollyja.«

Tegnap kapta ezt a kis levélkét Grouvilleből Megyeri igazgató. Küry Klára a legbájosabb magyar soubrette, aki nálunk kezdte pályáját, e hó végén fog 3 egymásután következő estén vendégszerepelni. Játszani fogja két legujabb szerepét és az ő legkedvesebb alakját: Mollyt, melyet itt nálunk játszott először, a mikor Megyerivel együtt vezették diadalra a *Szegény Jonathánt*. Küry Klára három estéjére holnaptól kezdve lehet előjegyezni a színház pénztáránál.

Ma *Offenbach* operettjét az *Orpheust* ismétlik, a minapi szereposztással. *Szerdán* ujdonságot adnak; Rutkai énekes vigjátéka a *Holtomiglan* kerül színre. A karab fő női szerepét *S. Áldor* Juliska játsza. A kedvelt énekesnő ez alkalommal jeles zeneszerzőnk *Belezay* tanár néhány szép magyar dalát is fogja énekelni. Jó szerepeket kaptak még a darabban: *Lányi Edit*, *Kantay T.*, *Váradiné*, *Bajnóczy V.*, *Vendrei*, *Rózsahegy*, *Leövey*, *Váradny Miklós* és *Bartos*.

Heti műsor.

Kedd: *Orpheus az alvilágban*.
Szerda: *Holtomiglan* 1-ször.
Csütörtök: *Holtomiglan*.
Péntek: *Nebánt virág*. (Ámon Margit vendég.)
Szombat: *Sárga csikó*. (Jóteknő czélú előadás a n.-váradai iparos menház javára.)
Vasárnap: *Tölleány*.

TANÜGY.

A debreczeni Teréziánium. A napokban rövid hirdetés jelent meg lapunkban a debreczeni árvaház előjáróságától, mely az ott neveltetni szokott fizetéses növendékek felvételi felvételeit ismertette az érdeklődő közönséggel. Mi e hirdetéshez néhány megjegyzést fűzünk most; egyrészt, hogy a közönség tájékozhatta magát és tisztán lássa, minő intézetbe küldi gyermekeit; más részt, mert e sokak által ismeretlen intézet megérdemli, hogy szerveze-

tébe és működésébe bepillantást engedjünk mindenkinek.

A debreczeni Teréziánium eredete Mária Terézia idejébe nyúlik vissza. Akkor a pillanatnyi pénzügyben szenvedő királynőnek örökös jobbágyi hódolatul 30.000 forintot ajánlott fel Debreczen városa. A királynő azonban csak kölcsön fejében fogadta el azt: és mert a nemes város kölcsön pénzről hallani sem akart s az uralkodó szabad rendelkezésére bízta az összeget: a királynő egy Debreczenben építendő róm. kath. árvaház javára fizette vissza azt. Majdnem százéves huza-vonák és perlekedések után, a melyeket az árvaház katolikus jellege miatt támasztot a református város, boldogult Szaniszló püspöksége alatt a katolikusok engedékenységé után végre csakugyan meglett a kath. árvaintézet, a mely legelső alapítójáról ma is Teréziánium nevet visel.

Az intézet tehát katolikus. Mint ilyen, a nagyváradi lat. szert. püspök főhatósága és két, bent az intézetben lakó váradegyházmezei kath. pap felügyelete alatt áll, kik ott a gazdasági, szellem és erkölcsi életet vezetik. Ez által van biztosítva is benne a katolikus szellem. Növendékeink legnagyobb részét debreczeni árvák szolgáltatják, a ki ott, mint alapítványosok, egészen ingyen teljes ellátást, ruházatot és nevelést nyernek mindaddig, míg vagy az ipari pályára nem lépnek, vagy felsőbb kiképzetésben nem részesülnek. Ebben a második esetben a gymnasiumi tanulmányokra adják őket. És igazán kedvező, hogy a piaristáknak debreczeni kis gymnasiuma a kath. szellemet itt is biztosítja, legalább egy időre. Ha aztán a növendékek az alsó gymnasiumi osztályokat már elvégezték és a kultur-pályákra hajlamuk és tehetségük van. Akkor az ingyenes gyermekek a váradai Szent-József növendéke jönnék át s innen folytatják tovább tanulásaikat.

Növendékeinek állandó létszáma 30—35. Ezek között 8 vagy 10 ugynevezett kosztos is van, a kik évi tartásdíj fejében ugyanugy gondoztatnak, mint az alapítványos növendékek. Többnyire gymnazisták szoktak lenni, kik ha a 4 alsó osztályt elvégzik, másfelé mennek katolikus főgymnaziumokba.

Szellemet, berendezését és nevelési rendszerét tekintve, mintegy kis képmása ez az intézet a mi Szt. József finevelőnknek. Csak-hogy nem olyan nagy keretű. Máskülönbben a szülők épen úgy bizalommal adhatják oda gyermekeiket, mint akár Váradon a József-intézetbe. Szeretik is nagyon és pártolják is azok, a kik a Teréziánium közelében élnek. Az intézetnek pedig nem csekély büszkeségét képezi, hogy már igen sok derék, kecsületes polgárt nevelt a társadalomnak.

Mi is ajánljuk tiszta szívből mindazoknak, a kik gyermekeiket idegen kezek nevelésére kénytelenek reá bízni.

A legujabb miniszteri rendelet miatt, mely a gymnasiumok tanulói létszámát tulszigorú korlátok közé szorította, és azon általunk egyáltalán nem helyeselt és igazán megfeszítetlen elv miatt, mely a felvételeknek a tanulók vallását semmi tekintetben nem veszi, úgy hogy a katolikus gymnasiumokból épen a katolikus hitsorsosok gyermekei maradnak ki sokszor, — sokan lehetnek megyénkben katolikusok, a kik a váradai gymnasiumban gyermekeik számára felvételt nem nyerhettek. Nem ajánlhunk jobbat nekiki: vigyék a debreczeni Teréziániumba gyermekeiket.

A felvételeket megmondja és a tudakolódásokra készséggel válaszol a Teréziánium igazgatója Debreczenben, Varga-utcán.

MULATSÁG.

A szöllősi önk. tüzoltó-egylet táncestélye. A szöllősi sörház (jéppince) jó levegőjű fásai közt, szombaton, augusztus 15-én a szöllősi önk. tüzoltó-egyesület nyári táncestélyét tartotta. A mulatságon meglepően válogatott közönség vett részt. A talpalá valót Kárándi Jóska siró száraz fája szolgáltatta. A mulatság pontban 8 órakor vette kezdetét és csak a késő hajnali órákban ért véget. Jelen voltak: A szönyök: Budász Józsofné (Szöllős), Czille Ignáczné (Sái), Kovács Pálné [Nagyvárad], Kopasz Istvánné (Szöllős), Magyar Györgyné (Tenke),

Nagy Jánosné (Szöllős), Papp Lászlóné (Szöllős), Rudoliszky Józsefné (Szöllős), Stéger Gézőné (Szöllős), Schmiedt Józsefné (Szöllős). Leányok: Barátky Irma, Budász Mariska, Fónagy Gizella (Sái), Ropp Mariska, Magyar Pirokska és Mariska, Nagy Róza és Borbála, Retteg Julianna, Stausinger nővérek stb. r. l.

Műkedvelői előadás Biharon. A bihari földvárban fdlállítandó ezredéves emlék javára folyó hó 23-án műkedvelői előadást rendez az ottani fiatalság s ez alkalommal a városház udvarán fölállított helyiségben a Falu rosszát adják elő. A darabban közreműködnek: Gaál F. ur, Répássy M. ur, Répássy Irén k.-a., Tóth Mariska k.-a., Persi Lajos ur (Csatár), Fehér Paula k.-a., Weisz Albert ur, Szacsvainé uró, Nagy Ida k.-a., Nagy Ilona k.-a., Bellovics A. ur, Dávid Károly ur, Borbély Lajos ur, Nagy Ilona k.-a., Bellovics A. ur, Bellovics Ignác ur, Bokros István ur, Bokros Elek ur, Bellovics Elek ur. Az első és második felvonás közt szavalat. Előadja: E. Kovács Gyula ur, a kolozsvári szintársulat tagja. Helyárok a színelőadásra: Támlásszék 1 frt. Körszék 50 kr. Az előadás kezdete pont 7 órakor. Az előadás érdekességei E. Kovács Gyula szavalata s azon körülmény, hogy a szereplők a darabot színpadon még nem látták. Felfogás tekintetében páratlan élvezet.

Igazságszolgáltatás.

Felmentett végrehajtó. Kelepecz József élesdi járásbírói irnok, három évig a végrehajtói teendőkkkel is meg volt bízva. Egy év előtt, bement hozzá Blága Toma, azzal hogy kint lévő 4 frt 20 kr. követelése erejéig végrehajtást fogantositson. Kelepecz teljesítette is ezt, azonkon a járásbíró, kihez aláírás végett bevitte a dolgot, az előadóhoz utasította. de az nem volt fent. Két nap múlva aztán elfelejtette hogy még nincsenek az akták aláírva, fogantositotta a végrehajtást. Ezért csalás büntetéssel volt vádolva, később pedig azt is állították róla, hogy a végrehajtásról nem jegyzőkönyvet, hanem csak jegyzetet vet fel és az otthol elkészített jegyzőkönyvet egy a végrehajtó, mint a végrehajtást szenvedett nevében sajátkezűleg aláírta, anélkül, hogy valamelyik megfogta volna a pennát. Ezért közokirat hamisítással is vádolták, de mivel nem nyert ez utóbbi vád beigazolást: az előbbiben pedig teljes jószemésséggel járt el, Rádl Ödön vádbeszéde után vádlottat a törvényszék felmentette.

REGENY-CSARNOK.

A szökött leány.

— Elbeszélés. —

Irta: **Kincs István.**

— Jól leányom, igen jól, — felelt Gyiróty jóságos mosolylyal — Lászlóval épen most beszéltük meg, mikor esküdtök örök hűséget egymásnak. Az az örömnapp, az lesz végleges fölgógyulásom napja.

A leány hallgatott. Olyan természetes volt a hallgatása. Hiszen mikor az atya esküvőről beszél, akkor a jó nevelt leánynak illik szeméit szemérmesen lesütöni.

És csakugyan lesütötte.

Gyirótyné mellette egész testében reszkett. Jól tudta, hogy annak a leánynak a hallgatása nem olyan természetes, mint a minőnek látszik. Bármily erős szív lakik is e teremtsében, bármily elszánt legyen is elhatározása, lehetetlen, hogy ez elhatározó pillanatban még egyszer s talán utoljára egy nemes érzés föl ne lázadjon önmaga ellen. Igen, ennek a lánynak keblében most újra vihar tombol, utójátéka annak, melynek csak imént lehetett ő tanuja. Hanem arczán egy izom se rándult meg, vonásai nem változtak. Tekintete hideg volt, ajkain egy ott feledett alig észrevehető mosoly s egész valóján mégis a csendes komolyság egy lehellete.

— És te nem is vagy rá kíváncsi, Emilia, mit határoztunk? — kérdé atyja a kötekedés hangján.

— Miért volnék, atyám hiszen tudod, úgy

is mindenbe belenyugszom — volt a válasz. S az érczes hang semmit se reszketett.

— De az egyszer nélküléd mégse határozunk. Abban állapodtunk meg, hogy magad fogod kitűzni a napot, mely jövőtök fölött fog határozni, gyermekeim.

— Igen Emilia, — vágott Gyiróty szavába László — kegyedtől várom a napot, illetőleg annak kijelölését, mikor oly boldog leszek, hogy enyémmek nevezhessem — jegyese keze után nyult s ajkaihoz emelte.

Emilia nem vonta vissza. Egyideig gondolkodott s azután mintha közönséges dologról volna szó, nyugodtan, határozottan mondta:

— Atyám, azt mondtad úgyebár, hogy e frigy napja lesz fölgyógyulásod napja? Mint szerető gyermeked, legfőbb óhajom, hogy minél előbb teljesen fölépülve lássalak. Tehát két hetet adok csak a fölépülésre.

— Ezzel azt mondtad, kedvesem, viszonzá az atya — hogy két hét múlva lesz . . .

— Az esküvő — fejezte be a leány.

Bogáth László erre a szóra gyengéden szívéhez szorította menyasszonyát, ajkait odaszorította tiszta homlokára s azt mondta:

— Köszönöm, Emiliám, köszönöm.

Gyiróty a szülői kebel büszkeségével nézett a fiatal párra. Boldogoknak tudta őket. Oh! ha az ég is úgy akarja, mint ő szeretné, akkor e két szív egén örök fény, örök tavasz, örök sugár fog élni.

Hanem még volt valaki, ki ebben a boldogságban nem tudott, nem mert hinni. S ez a valaki Gyirótyné volt.

Ott állott a háttérben. Tanuja, csendes tanuja volt az egész jelenetnek. Bámulta Emiliát: bámulta akaraterjét, bámulta hidegvérét. Maga határozza meg a napot, melyen megkondul szómoru jövőjének reménytelen vészharangja. Keze nem reszket meg, mikor annak az embernek kezét érinti, ki boldogságot ígér neki, melyről jól tudja, hogy ez a boldogsága nem egyéb keserű csalatkozásnál. Odaborul arra a kebelre, mely szerelmet szinlel, pedig másért dobog . . .

Csodálatos leány!

Gyirótyné szívébe egy neme lopózott a szent tiszteletnek irányában. Talán úgys a gondviselés műve ez. Nem, ő nem lép útjába. De hogy hová vezet ez az út, annak csak Isten a megmondhatója.

Tehát két hét múlva.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A czári pár Bécsben.

Bécs, augusztus 17. (Saját. tud. táv.) A czári pár augusztus 27-én d. e. 10 órakor érkezik ide az éjszakai pályaudvarba; innen katonák sorfala közt az udvari várakba, hol d. u. 5 órakor udvari ebéd lesz. — Augusztus 28-án d. e. katonai diszfelvonulás lesz a schmelzi gyakorló-téren. Délután 4 órakor családi ebéd a lainzi villában.

Szent István ünnep Sz.-Fehérvárott.

Székes-Fehérvár, aug. 17. (Saját tud. táv.) Főmagasságu dc. Schlauch Lőrincz, bibornok és püspök ur ő Eminenciáját szerdán, folyó hó 19-én d. u. 4 órakor az itteni pályaudvarban dr. Steiner püspök, a papság és hívők ünnepélyesen fogadják. — Az itteni katolikus lap Szent István napja alkalmából külön diszkiadást rendez, melyben Schlauch kardinális életrajzát fogja közölni.

Olasz trónörökös Montenegróban.

Csetinje, aug. 17. (Saj. tudósítónk táv.) A nápolyi herczeg inkognitó ideérkezett ideérkezett és a lakosság által viharos üdvkiáltással fogadtatott. Azután fejedelem fogadta. Este családi ebéd volt, melynek végeztével né-

pies dalokat és tánczokat mutattak be a magas vendégnek.

Szerb válsághirek.

Belgrád, aug. 17. (Saját tud. távirata.) Megczáfolják a hirt Franasszovics hadügyminiszter visszalépéséről. A kormányelnök táviratára, ki a királyt születésnapja alkalmából üdvözölte, a fejedelem sürgönyben válaszolt s bizalmát nyilvánította a miniszterelnök iránt.

Megzavart ünnepély.

Versecz, aug. 17. (Saj. tudósítónk távirata.) Zmejanovics szerb püspök fogadtatására diadalkaput emeltek, melyre nemzeti színű zászlókat tűztek ki, Közvetlenül a bevonulás előtt galád kezek felgyújtották a diadalkaput, mely majdnem teljesen leégett. Tettes ismeretlen.

Bolgár miniszterváltozás.

Szófia, aug. 17. (Saját tud. távirata.) A hivatalos lap mai száma közli Nacsovics kereskedelmi miniszter fölmentését állásáról; tárczája teendőit ideiglenesen Gusov pénzügyminiszter fogja ellátni.

Olasz főtiszt elfogatása.

Nizza, aug. 17. (Saját tud. táv.) St.-Martui mellett francia határvámőrök francia területen elfogtak egy olasz főtisztet, teljes egyenruhában, kit a csendőrségnek szolgáltatnak át. Kitünt, hogy csak úgy tévedt francia területre, mire szabadon boesátották.

Török-görög viszály.

Athén, augusztus 17. (Saját tud. távirata.) Hire jár, hogy a török kormány újabb panaszt tett a hatalmaknál görög önkéntesek Krétába való özönlése ellen. Török körökben hirlik, hogy a porta Görögországnak megüzeni (?) a háborut.

KÖZGAZDASÁG.

Kisiparosok adómentessége. Több mint egy évtizede van meg nálunk az a természetellenes állapot, hogy az állami kedvezmények kizárólag a nagytöke által létesített gyárakat támogatják. A kisiparosok ellenben nem kapnak semmit. Ennek a helytelen eljárásnak megváltoztatását követeli egy kereskedelmi és iparkamara felirata, mely jelenleg a kereskedelmi miniszter előtt fekszik. A felirat kifejti, hogy a kisiparnak adandó adókedvezmények első sorban állanak amaz eszközök között, a melyek az ipar emelésére vannak hivatva. Alig hogy megkezdí valamely kisiparos mesterségét, mikor némesak a kezdet nehézségeivel, hanem még a megélhetés gondjaival is kell küzdenie, máris köteles az üzletnek megnyitása napjától számítandó két hónap alatt adóvallomást adni. Ha a gyáripari vállalatok egészen 15 esztendeig terjedhető adókedvezményekben részesülhetnek, miért ne részesülhetne ilyenben a kisiparos is, hiszen ezáltal terhei megkönnyebbülnének és sokan nem riasztatnának vissza valamely üzlet megkezdésétől. Feltétlenül jogos tehát az a kérelem, hogy az új üzletet megkezdő kisiparos legalább öt esztendeig adót ne fizessen.

Terménytözsde.

Budapest, auguszt. 17.

B u z a tavaszra, bácskai	6.41
» tavaszra, északi	6.42
» szeptember-októberre, bácskai	6.78
» szept.-okt.-re északi	6.79
R o z s tavaszra bácskai	3.58
Rozs tavaszra, északi	3.59

T e n g e r i, junius-juliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.90
» aug.-szept.re, északi	10.50

Bécs, auguszt. 17

B u z a tiszai	7.05—7.40
» bászai	6.90—7.25
» bácskai	6.85—7.25
» szokványáru őszre	6.60—6.62
B u z a szokványáru tavaszra	6.93—6.95
R o z s tiszavidéki	6.05—6.10
» szokványáru tavaszra	5.60—5.62
» szokványáru tavaszra	5.90—5.95
T e n g e r i magyar	4.05—4.12
Z a b, magyar kereskedelmi	6.60—6.75

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsden 1896. auguszt 17.

Magyar aranyjárdék 4%	122.—
Magyar koronajárdék	99.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.75
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	122.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.50
Itatmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyeresemény sorsjegy-kölcsön	133.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcson	138.50
Osztrák járdék papirban	101.50
Osztrák járdék ezüstben	101.50
Osztrák járdék aranyban	123.25
Osztrák korona járdék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	145.50
Osztrák magyar bankrészevény	970.—
Magyar hitelbank részvény	388.—
Osztrák hitelintézeti részvény	360.10
Osztrák-magyar államvasuti részvény	357.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	950.—
Német birodalmi márka	58.65
London vista	119.70
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.72

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Kedden, 1896. augusztus 18-án, a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

ORPHEUS
A Z A L V I L Á G B A N.
Bohózatos operette 4 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap, szerdán 1896. augusztus hó 19-én,
Itt először;
H O L T O M I G L A N.
Énekes színmű 3 felvonásban.

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

NYILTTÉR.

Legédesebb
Csemege-Szőlő!
(MADELAIN ROYAL)
kilója 36 kr.

MERTZ NÁNDOR,
csemege- és bor-kereskedésében
NAGYVÁRADON, Nagy-Körözs-utca
(MERTZ-HÁZ.)

TELEFON-ÖSSZEKÖTTETÉS.

Vidékre 5 kilógram csemege-szőlő, gondosan csomagolva, bérmentesen, 2 lrt 20 kr.

—❖— **EGYHÁZI NYOMTATVANYOK.** —❖—

Szent László-könyvnyomda részvénytársaság

Telefon összeköttetés.

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. sz.

Telefon összeköttetés.

A nagyérdemű közönség, szives tudomására hozzuk, hogy **könyvnyomdánk** mellé

PAPIRRAKTÁRT

rendeztünk be ahol *bármily mennyiségben* mindennemű

➔ **IRODASZEREK** ➔

beszerezhetők.

Raktáron tartunk: Mindenféle *irodai papirokat, levélborítékokat, koczkás és sima üzleti levélpapirokat, csinos és különféle dobozokban levélpapirokat, csomagoló papirokat, csipkézett színes papirokat, rajzpapirokat iskolák és (Wathman-féle) mérnökök részére fényezett (pausa) vásznat Csinos névjegyek nagy választékban, báli meghívók, tánczrendek, eljegyzési, menu-kártyák, gyászjelentések, továbbá iskolák részére irkák, gyakorlat-füzetek, rajztömbök, noteszek, imakönyvekbe szent-képe stb stb.*

Kitünő minőségű

alluminium-, aczél- és bronz-tollakat.

Tollszárakat.

I r o n t.

Itatóspapírt és porzót.

Tentát és tentatartót.

Ez alkalommal van szerencsénk tisztelettel felhívni a nagyérdemű közönség figyelmét kitünően felszerelt

K Ö N Y V N Y O M D Á N K R A,

ahol mindennemű nyomtatványok: u. m. hírlapok, művek, oklevelek, részvények, sorsjegyek, továbbá takarékpénztári, ügyvédi, közjegyzői és kereskedői nyomtatványok olcsón és pontosan elkészítetnek. Színes kivitelben üzletikártyák, számlák és körlevelek.

Kivánatra mintákkal és árjegyzékkel (vidékre is bérmentve) szolgálunk.

Levélpapíros dobozokban 30 krtól 1 frt 50 krig.